Rok XIII. Nr. 21 (1365) Wilno, Środa 22 Stycznia 1936 r. Cena 15 groszy

KURJER WILEŃSKI

NIEZALEŻNY DZIENNIK DEMOKRATYCZNY

Po zgonie Jerzego V-go

OSTATNIE CHWILE ZMARŁEGO KRÓLA.

LONDYN, (PAT). — O ostatnich chwilach króla Jerzego podają następujące szczegóły: — Król zgasł spokojnie, bez cierpień. Skoro tylko lekarze zauważyli zbliżający się koniec, zawiadomili o tem królową i dzieci, które zbliżyły się do łoża umierającego i pozostawali tam do ostatniego tchnienia króla. Królowa, która panowała nad sobą przez cały czas choroby małżonka, ugięła się pod ciężarem bólu i łzy popłynęły jej z oczu. W chwilę potem królowa zbliżyła się do starszego syna i objęła go czule. Nowy król Edward VIII wraz z braćmi i siostrą udał się do przyległej komnaty na naradę.

Gdy stało się jasnem, że zbliża się koniec króla Jerzego, w pałacu Sandrigham poczęto czynić przygotowania do aktów oficjalnych.

Wiadomość o zgonie króla została przetelefonowana premjerowi, ministrowi spraw wewnetrznych i lordowi kanclerzowi. Poczyniono natychmiast przygotowania do zwołania tajnej rady koronnej jeszcze w dniu dzisiejszym. Członkowie rady złożą nowemu królowi przysięgę na wierność.

Po stwierdzeniu zgonu króla, królowa wdowa zawiadomiła telefonicznie o śmierci swego małżonka wszystkich członków rodziny, którzy nie byli obecni w Sandringham. Następnie królowa udała się do swych apartamentów w towarzystwie księżnej Kentu, która starała się ją pocieszyć, lecz napróżno.

PRZEWIEZIENIE ZWŁOK

LONDYN, (Pat). Zwłoki króla Jerzego przewieziono dziś wieczorem z pałacu w Sandrigham do kaplicy miejscowego kościoła, w którym król zwykł był się modlić. We czwartek w południe, zwłoki umieszczone będą na lawecie działa i przewiezione do najbliższej stacji kolejowej Wolferton, skąd koleją przewiezione będą do Londynu. Królowa wdowa, król Edward VIII i cała rodzina królewska kroczyć będą za umieszczoną na lawecie działa trumną od kaplicy aż do stacji Wolferton.

W Londynie zwłoki królewskie w uroczystym sarkofagu wystawione będą w opactwie westminsterskiem w ciągu conajmniej 8 dni, poczem nastąpi przewiezienie zwłok do Windsoru, gdzie odbędzie się uroczysty pogrzeb.

ŻAŁOBA.

LONDYN, (Pat). Wielki dzwon św. Pawła obwieścił dziś od rana zgodnie z tradycją o zgonie króla. Bicie w dzwon trwało 2 godziny.

Stolica od rana przybrała wygląd żałobny. Ludzie na ulicy są przeważnie w żałobie.

W Sandringham dziś od rana panuje zupełna cisza. Na wszystkich gmachach powiewają flagi opuszczone do połowy masztu, jedynie na kaplicy, do której będą przeniesione dziś wieczorem zwłoki monarchy widnieje niespuszczony sztandar królewski, na głównej wieżycy.

Arcybiskup Canterbury odprawił dziś zrana nabożeństwo, na którem obecna była ks. Mary i kilku członków rodziny królewskiej.

W czwartek trumna ze zwłokami zmarłego króla będzie przeniesiona do wielkiej sali pałacu Westminsterskiego w Londynie.

Król Edward VIII powróci dziś wieczorem z Londynu do Sandringham.

KONDOLENCJE P. PREZYDENTA R. P. I. P. PREMJERA.

WARSZAWA, (Pat). Na wieść o zgonie J. K. Mości Króla Jerzego V-go Pan Prezydent Rzeczypospolitej wystosował następujące depesze:

„J. K. Mość Edward VIII-my, Król Wielkiej Brytanji, Cesarz Indyj.

Londyn.

Wzruszony do głębi bolesną wiadomością o zgonie J. K. Mości Króla Wielkiej Brytanji Jerzego, dostojnego i nieodżałowanego Ojca Waszej Królewskiej Mości, którego panowanie pozostanie na zawsze pamiętnem, pragnę przesłać Waszej Królewskiej Mości w imieniu swojem i całego narodu polskiego słowa najżywszego współczucia oraz gorące i szczere życzenia chwały Jego panowania i pomyślności dla Jego krajów. (—) Ignacy Mościcki“.

„Jej Królewska Mość Królowa Wielkiej Brytanji, Cesarzowa Indyj — Londyn.

Żywo wzruszony wiadomością o zgonie JK Mości Króla Jerzego V, którego wielka i szlachetna postać pozostanie nazawsze zapisana w dziejach, proszę Waszą Królewską Mość o łaskawe przyjęcie pełnych szacunku zapewnień o głębokim udziale moim i narodu polskiego w niezmiernym bólu Waszej Królewskiej Mości, Jej dostojnej rodziny i całego imperjum Wielkiej Brytanji. (—) Ignacy Mościcki“.

Pan Prezes Rady Ministrów wysłał następujący telegram:

„Jego Ekscelencja Pan Stanley Baldwin, — Londyn.

Dowiadując się z najżywszem wzruszeniem o niezmiernie bolesnej stracie, jaką poniosło Imperjum Brytyjskie przez zgon swego dostojnego i uwielbianego Monarchy, Jego Królewskiej Mości Króla Jerzego V-go, proszę Waszą Ekscelencję i łaskawe przyjęcie wyrazów najgłębszego współczucia rządu polskiego.

(—) Marjan Zyndram-Kościałkowski, Prezes Rady Ministrów.“

GEN. RYDZA - ŚMIGŁEGO.

WARSZAWA, (PAT). — W związku ze zgonem J. K. M. króla Jerzego V, p. generalny inspektor sił zbrojnych gen. dyw. Edward Rydz-Śmigły wysłał do feldmarszałka Archibalda Montgomery, szefa sztabu generalnego angielskiego depeszę treści następującej:

„Boleśnie wzruszony smutną wieścią o zgonie J. K. M. króla Jerzego V, proszę Waszą Ekscelencję o przyjęcie w imieniu mojem i wojska polskiego wyrazów mego najszczerszego współczucia“.

ŻAŁOBA WE WŁOSZECH.

RZYM, (Pat). Wiadomość o zgonie króla Jerzego 5 wywołała we Włoszech silne wrażenie.

Mimo napięcia wywołanego w stosunkach włosko - angielskich przez zatarg abisyński, społeczeństwo włoskie przyłączyło się do ciężkiej żałoby narodu angielskiego.

Na gmachach publicznych wywieszono sztandary, opuszczone do połowy masztu i przewiązane kirem, a pisma poświęcają zmarłemu królowi obszerne artykuły, omawiające historję jego panowania.

PRZYBĘDĄ NA POGRZEB

KOPENHAGA, (Pat.) Król duński przybędzie na pogrzeb króla Jerzego V. Na dworze duńskim zarządzono 3-tygodniową żałobę.

OSLO, (PAT). Król Haakon i królowa Maud wezmą udział w pogrzebie króla Jerzego V-go.

Edward VIII-my królem

POSIEDZENIE TAJNEJ RADY KRÓLEWSKIEJ.

LONDYN, (Pat). W historycznym pałacu św. Jakóba zgromadziła się dziś tajna rada królewska w celu ustalenia treści odezwy do narodu, oznajmiającej wstąpienie na tron nowego monarchy.

Według zwyczaju konstytucji brytyjskiej, posiedzenie tajnej rady królewskiej musi poprzedzać zebranie parlamentu. W zgromadzeniu rady uczestniczył nowy król. Po formalnem oznajmieniu członkom rady Hankey odczytał tekst manifestu, który został podpisany przez powołanych do tego członków rady. Następnie wszyscy obecni członkowie rady pokolei składali swemu królowi przysięgę na wierność, której towarzyszyło tradycyjne ucałowanie ręki królewskiej. Po tej ceremonji król ze swej strony złożył stosowną deklarację o wstąpieniu swem na tron, poczem zgodnie z uchwaloną w r. 1910 formułą, dokonał wyznania wiary protestanckiej. W dodatku do tej deklaracji złożył przysięgę, zabezpieczającą swobody kościoła szkockiego (prezbiterjańskiego).

Ogłoszenie manifestu o wstąpieniu króla na tron nastąpi jutro o godz. 10 rano w pałacu Św. Jakóba.

PARLAMENT PRZYSIĘGA WIERNOŚĆ NOWEMU KRÓLOWI.

LONDYN, (PAT). — Parlament brytyjski zebrał się dziś o godz. 6 popołudniu w tłumnie zapełnionej sali izby gmin. Wszyscy posłowie przybyli ubrani na czarno. Punktualnie z wybiciem godziny szóstej na salę obrad wkroczył speaker.

Speaker głośno odczytał rotę przysięgi. „Przysięgam, że dochowam wierności królowi Edwardowi, jego następcy tronu i sukcesorom“. Speaker wpisał następnie swe nazwisko do księgi. Po nim powtórzyli przysięgę i wpisali swe nazwiska premjer Baldwin, kanclerz skarbu Chamberlain, minister Simon i wszyscy członkowie rządu. Po nich aktu tego dokonali siedzący w pierwszych ławach członkowie opozycji z leaderem swym posłem Athlee na czele.

Dalszy ciąg zaprzysiężenia odbywać się będzie jutro popołudniu a dopiero w czwartek t. j. gdy już wszyscy posłowie złożą przysięgę premjer odczyta specjalne orędzie królewskie, poczem nastąpi uchwalenie przez izbę wyrazów współczucia dla królowej wdowy oraz hołdu dla króla Edwarda VIII.

Konferencje min. Becka

GENEWA, (Pat). Dziś o godz. 11.15 p. min. Józef Beck udał się do delegacji angielskiej i złożył min. Edenowi wyrazy współczucia spowodu śmierci króla Jerzego V-go.

W ciągu dzisiejszego przedpołudnia p. minister przyjął barona Aloisi, a następnie prezydenta senatu gdańskiego Greisera i sen. Boetchera.

—(:)—

Odroczenie dymisji rządu Lavala na kilka dni

PARYŻ, (Pat). Dzienniki donoszą, że w związku z koniecznością, aby prezes rady ministrów i minister spraw zagranicznych wziął udział w misji, która reprezentować będzie Francję na pogrzebie króla Jerzego, dymisja gabinetu Lavala zostanie odłożona do czasu zakończenia uroczystości pogrzebowych.

Koła polityczne przewidują, iż pogrzeb królewski nie odbędzie się przed upływem kilku dni.

Laval wyjechał z Genewy

GENEWA, (Pat). Premjer Laval opuścił 21 b. m. o godz. 10 rano Genewę, udając się do Paryża.

Edward VIII, król Wielkiej Brytanji, Irlandji i cesarz Indyj urodził się 23 czerwca 1894 r. w White Lodge, Richmond Park, jako najstarszy syn zmarłego króla Jerzego V i jego żony Mary, z domu księżniczki Teck.

Lata szkolne spędził w korpusach kadetów morskich, gdzie w 16 roku życia, po zgonie króla Edwarda VII otrzymał tytuł księcia Walji, jako następca tronu.

Książe Edward studja odbył w Oxford, Magdalen College, gdzie uczęszczał na wydział prawa państwowego i historji, w chwili wybuchu wojny wstępuje książe Edward do 1 pułku grenadjerów gwardji, gdzie początkowo pełni służbę w sztabie, następnie zaś na własne żądanie przechodzi do służby frontowej. Po wojnie odbywa książe Edward wielkie podróże po imperjum brytyjskiem, w r. 1919 odwiedza Kanadę i Stany Zjednoczone, a w 1920 r. Nową Zelandję i Australję, w 1921 Indje i Japonję, w 1925 dominja afrykańskie i państwa Ameryki południowej. Podróże miały częściowo charakter krajoznawczy, częściowo zaś spełniały misje gospodarczo — polityczną, mając na widoku badanie rynków zbytu dla wywozu angielskiego. W ostatnich latach książe Edward brał coraz bliższy udział w życiu państwowem W. Brytanji, obznajmiając się z działaniem machiny rządowej państwa i przygotowując się do objęcia tronu, na który wstępuje po zgonie swego ojca.

PIERWSZA DEPESZA EDWARDA VIII

LONDYN, (Pat.) Zgodnie z tradycją, lord-major city Londynu otrzymał o godz. 12.35 nad ranem w swojej siedzibie w City następującą depeszę od nowego króla:

„W głębokim smutku komunikuję Panu, że mój Ojciec zgasł spokojnie dzisiaj przed północą. (—) Edward“.

Depesza ta jest pierwszym znakiem, że nowy król będzie nosił imię Edwarda.

Komisja Budżetowa Sejmu

Prace i zadania Min. Spraw Wewnętrznych

Przemówienie min. Raczkiewicza

Dziś komisja budżetowa Sejmu przystąpiła do obrad nad budżetem ministerstwa spraw wewnętrznych.

Najpierw zabrał głos minister S. W. Raczkiewicz, który wyjaśnił, że preliminarz na rok 1936/37 przewiduje w tym dziale wydatki na ogólną sumę 191.650.000. Budżet na rok 1935/36 był ustalony na 196.868.000. Różnica więc między temi budżetami wynosi 5.218.000 zł.

Projektowana obniżka, stanowiąca 2,6 proc. budżetu stawia gospodarkę ministerstwa i podległe mu organa administracji lokalnej w obliczu zadań niełatwych, tem bardziej, że zarówno w odniesieniu do gospodarki ostatnich miesięcy 1935/36, jak i całego roku 1936/37, rząd postanowił zasadę całkowitej realności budżetu.

Na szczupłość budżetu ministra spraw wewnętrznych złożyły się w ciągu lat z jednej strony wybitnie oszczędnościowe nastawienie moich poprzedników, z drugiej strony geneza budżetu tego ministerjum, który stojąc przez długie lata stale w ogniu najsilniejszych ataków na terenie parlamentu z tytułu swoich funkcyj, nie cieszył się szczególnemi względami izb.

Oszczędna gospodarka ministerstwa spraw wewnętrznych doczekała się też w swoim czasie uznania ze strony najwyższego autorytetu, jak o tem świadczy opinja ś. p. Marszałka Piłsudskiego o budżecie ministerstwa, wypowiedziana na jednem z posiedzeń rady gabinetowej.

Obecnie mamy dalszą obniżkę tego budżetu o 5.218.000 zł. Zgodziłem się taką właśnie obniżkę przeprowadzić, aczkolwiek rozumiem wszystkie trudności, jakie będą na tej drodze do pokonania.

Sama struktura budżetu tym zamierzeniom moim raczej nie sprzyja, ponieważ zasadniczemi cechami budżetu ministerstwa spraw wewnętrznych są: dominujący udział w ogóle wydatków — wydatków osobowych oraz mała elastyczność budżetu.

Dochody ministerstwa spraw wewnętrznych nie odgrywają w budżecie większej roli, wynoszą zaledwie 8,3 proc. wydatków i nie dadzą się zwiększyć.

Minister spraw wewnętrznych wśród rozległego zakresu zadań, jakie ma do spełnienia przedewszystkiem:

1) Czuwa nad bezpieczeństwem i spokojem publicznym w państwie;

2) Czuwa nad wykonywaniem tych ustaw i przepisów administracyjnych, których wykona nie zostało mu zlecone;

3) Minister spraw wewnętrznych sprawuje wreszcie z ramienia państwa zwierzchni nadzór nad samorządem terytorjalnym oraz kieruje polityką aprowizacyjną i budowlaną w państwie.

Tym właśnie funkcjom służy zarząd centralny ministerstwa, komenda główna policji państwowej, korpus ochrony pogranicza oraz podległe organa terytorjalne a przedewszystkiem województwa i starostwa.

Jeżeli chodzi o doświadczenia lat ostatnich, to w warunkach pracy ministerstwa, ściśle związanych z warunkami życia, nie zachodzą we wszystkich najistotniejszych działach pracy ministerstwa żadne takie przemiany, któreby usprawiedliwiały dalszą poważniejszą redukcję budżetu.

STAN BEZPIECZEŃSTWA POGORSZYŁ SIĘ.

Zacznę od zagadnienia bezpieczeństwa. Stan bezpieczeństwa w kraju na przestrzeni ubiegłego roku uległ pogorszeniu.

Pogorszenie to jest szczególnie wyraźne w dziedzinie ogólnej przestępczości kryminalnej. Wzrosła też w tym okresie ilość przestępstw nierównie poważniejszej natury: zbrodni stanu, rozbojów w bandzie, rozboju pojedyńczego. — Nie bez wpływu na stan bezpieczeństwa najbliższych miesięcy będzie dokonane już zwolnienie z więzień na zasadzie ustawy amnestyjnej kilkunastu tysięcy osób.

Również, a może nawet w sposób bardziej wydatny, wzrosła ilość wypadków rozruchów i oporu władzom, oraz wypadków zakłócenia spokoju publicznego. Wzrosła również liczba wystąpień zbiorowych, nielegalnych zebrań i kolportażu nielegalnych druków.

Stan ten w pewnej mierze jest wynikiem stałej i konsekwentnie nieprzebierającej w środkach działalności niektórych ugrupowań politycznych, pragnących drogą wywołania zamieszek i rozpętywania najniższych instynktów ludzkich szukać możliwości zdobycia władzy politycznej w kraju.

Wzrost przestępczości jest zjawiskiem smutnem ale w pewnym stopniu zrozumiałem — jest on ściśle związany z ciężką sytuacją gospodarczą kraju, a każdy rok przedłużającego się kryzysu w związku z szybkim przyrostem naturalnym ludności i zupełnem zahamowaniem naszej prawie miljonowej w latach przedwojennych ekspansji emigracyjnej, staje się w Polsce zagadnieniem coraz poważniejszem. Muszę stwierdzić przeto, że wszystkie okoliczności, wywierające bezpośredni wpływ na stan bezpieczeństwa w kraju, wymagałyby raczej zwiększenia wydatków z tym działem związanych.

Sprawy porządku publicznego w zakresie bezpośredniej kompetencji ministra spraw wewnętrznych obejmują ogromny kompleks spraw stanu cywilnego, ruchu ludności, stowarzyszeń, związków i t. p. Podległe mi urzędy wojewódzkie oraz w pierwszej instancji starostwa stanowią centralny punkt całej administracji państwowej. Urzędy te obsługują nietylko ministerjum spraw wewnętrznych, ale jeszcze 5 innych — a pozatem permanentnie współdziałają z całą administracją rządową i samorządową.

Cały aparat tych władz w zakresie ilościowym i w sensie jego uposażenia nie daje już żadnego pola dla poważniejszej akcji oszczędnościowej. Mimo przyrostu ludności, który z konieczności co rok pociąga za sobą wzrost pracy administracji, personel urzędów wojewódzkich i starostw spadł od roku 1926 z 6.101 osób do 4.790 w roku bieżącym.

Pozostaje jeszcze naświetlić obszerny dział prac ministerstwa w zakresie samorządu oraz pokrótce omówić dział budowlany i aprowizacyjny, aby i tu podkreślić, że zadania, jakie życie stawia przed nami na tych odcinkach, nietylko się nie kurczą, ale przeciwnie, wręcz z miesiąca na miesiąc rosną i zmuszają do stale potęgującego się natężenia pracy. Nacisk na obniżenie wysokości stawek świadczeń ludności na rzecz samorządu, zwłaszcza zaś ludności rolniczej, konieczność dostosowania wysokości wydatków związków samorządowych do poziomu zmniejszonych dochodów, przeprowadzenie i wcielenie w życie zniesienia opłat mytniczych, rogatkowych i postojowych, regulowanie sprawy zamiany świadczeń naturalnych na pieniężne, przeprowadzenie zniżki opłat za korzystanie z przedsiębiorstw samorządowych, skomplikowana i trudna akcja oddłużenia samorządu — oto obraz bynajmniej niekompletny tych szczególnych zadań, które spadają na podległą mi w tym zakresie administrację.

W dziale budowlanym, przekazanym ministerstwu po skasowaniu ministerstwa robót publicznych, budżet mojego ministerjum jest wybitnie wegetatywny.

Nie maleją prace ministerstwa również w zakresie jego polityki aprowizacyjnej.

Jak z tego przeglądu widać, warunki pracy, narzucone nam przez życie bynajmniej nie sprzyjają naszym tendencjom oszczędnościowym.

Scentralizowanie spraw budżetowo-rachunkowych przy jednoczesnej odpowiedzialności przedemną kierowników oddziałów budżetowo — rachunkowych za realne i właściwe wykonanie budżetu, wydaje już dzisiaj dobre wyniki. Wysiłki ministerstwa w kierunku usprawnienia struktury i systemu pracy podległych urzędów, zmniejszenia ilości ich pracy i odciążenie ich przez usuwanie trudności zostają przezemnie jeszcze bardzej wzmożone.

Jasnem jest jednak, że usprawnienie pracy urzędów, które w pewnym stopniu obsługują wszystkie niemal resorty, jest sprawą wyjątkowo skomplikowaną. Łączy się bowiem z niem kompleks takich kapitalnych zagadnień, jak: należyty podział administracyjny, racjonalna struktura urzędów, sprawny aparat kontrolny, wreszcie materjał ludzki, to jest człowiek, który powyższe ramy swoją pracą wypełnia.

Jeżeli chodzi o podział administracyjny — przyznać należy, że jest on niewątpliwie wadliwy, trzyma się granic dawnych zaborów, przytem jest nieskoordynowany z podziałem wojskowym i innemi podziałami resortowemi.

Służba na stanowisku urzędnika państwa polskiego musi być zawsze i dla każdego źródłem radości i dumy.

Stawiając wysoko pojęcie honoru urzędnika, pragnąłbym, aby podobne uczucie było wspólnem dla całego podległego mi ogółu urzędniczego.

Sprawą specjalnie ważną w mojem rozumieniu jest kwestja napływu młodych sił do administracji. Poczuwam się do obowiązku uczynić wszystko, aby dać sposobność tym młodym siłom do wykształcenia się w nowoczesnych metodach pracy, uchronić je od zbędnego biurokratyzmu, zachęcić do pracy przez danie szerokiego pola do wykazania swoich zdolności, otwierające go im widoki osiągnięcia w przyszłości kierowniczych nawet stanowisk. Młodzież nie skostniała w rutynie urzędniczej, zwłaszcza zaś przechodząca do administracji ogólnej ze służby społecznej, znająca potrzeby społeczeństwa na mniejszym, czy też większym odcinku — stanowi niezwykle cenny element w służbie administracji ogólnej.

Jestem przekonany, że zakreślone i omówione zamierzenia moje, niektóre projektowane w większości zaś już podjęte przez moich poprzedników, a przezemnie kontynuowane, pozwolą przy ścisłem przestrzeganiu wymienionych zasad wykonać zadania ciążące na moim resorcie.

Redukcje przeprowadzone są tak, że cały zakres pracy ministerstwa pozostaje niezmieniony.

Na zakończenie p. minister wspomniał, że nie poruszył zagadnień takiej wagi, jak układ stosunków politycznych w państwie, jak nasza polityka narodowościowa, jak znaczne przemiany zachodzące w ruchu wywrotowym w państwie. Nie naświetlił też problemów socjalnych i gospodarczych, związanych z polityką rządu w stosunku do organizacyj samorządowych, pragnąc je w sposób szczegółowy omówić na plenum izby.

Dyskusja

Po przemówieniu min. Raczkiewicza wygłosił referat sprawozdawca p. Zdzisław Stroński.

Po przemówieniu referenta wywiązała się ożywiona dyskusja, w której głos zabrali posłowie: **Długosz, Traczewski, Wojciechowski i Kozłowski.**

Popołudniu komisja budżetowa przystąpiła do dalszej debaty nad budżetem M. S. Wewn. Do głosu zapisali się prawie wszyscy członkowie komisji. W dyskusji stwierdzono duży postęp zarówno pod względem usprawnienia aparatu administracyjnego, jako też współpracy jego ze społeczeństwem. Zwrócono jednak uwagę, że do dotychczas istnieje jeszcze pewna opieszałość biurokratyczna.

Ciekawe cyfry, dotyczące ogromnego przerostu organizacyjnego w naszym kraju, podał poseł Walewski. Podkreślił on m. in., że do 10 października 1935 r. było w Polsce 55.000 stowarzyszeń, a łącznie z ich oddziałami aż 115.000. Oczywiście, zdaniem mówcy, często chodzi tylko o zarejestrowanie i wybór prezesa, to też należy z wielką ostrożnością zatwierdzać nowopowstające organizacje.

Sprawą stosunków polsko — ukraińskich zajął się w swem przemówieniu poseł Celewicz, który oświadczył, że od połowy zeszłego roku, od czasu porozumienia premjera Kościałkowskiego z przedstawicielami narodu ukraińskiego, poprzez kompromis w czasie wyborów następnie normalizacja tych stosunków. Mówca wysunął postulaty w imieniu ludności ukraińskiej.

W dalszym ciągu zabierali głos inni mówcy. M. in. poseł **Bakon** uskarża się na nadmierną ilość wymierzanych kar administracyjnych i zgłasza wnioski oszczędnościowe. Pos. **Wróblewski** omawia bolączki Wielkopolski, m. in. stwierdza że zmiany granic powiatów, ich znoszenie i komasacja powodują często osłabienie żywiołu polskiego, prosi więc o zaniechanie tych zmian. Pos. **Minzberg** porusza sprawę ekscesów antyżydowskich i apeluje do ministra o obronę ludności żydowskiej.

Dyskusja nad budżetem ministerstwa spraw wewnętrznych przeciągnęła się poza północ. — Dużo miejsca poświęcono zagadnieniom mniejszościowym.

Po północy dyskusja nad budżetem ministerstwa spraw wewnętrznych została zakończona. Po przerwie zabrał głos min. **Raczkiewicz**, odpowiadając na poruszone sprawy w dyskusji.

TELEF. OD WŁASN. KORESP. Z WARSZAWY

W piątek posiedzenie Sejmu

Najbliższe posiedzenie Sejmu odbędzie się w piątek przed południem. Na porządku dziennym pierwsze czytanie projektów ustaw samorządowych, dotyczących pragmatyki pracowników komunalnych i płac.

Pozatem izba dokona wyboru komisji, która rozpatrzy te ustawy.

Polsko-sowieckie rokowania handlowe

W tych dniach w Warszawie i w Moskwie rozpoczęły się rozmowy handlowe polsko-sowieckie, mające na celu ustalenie planu importowo - eksportowego na r. 1936.

Wyniki wymiany handlowej pomiędzy Polską a Sowietami za r. 1935 SĄ DLA POLSKI NIEKORZYSTNE. Głównym artykułem przywożonym z Sowietów były futra, kawior, wina i tytoń. Samego kawioru i win sowieckich przywieźliśmy na sumę zgórą 400 tys. zł.

W wywozie do Sowietów główną rolę odegrywały wyroby metalurgiczne.

Posiedzenie Rady Ligi Narodów

ku uczczeniu pamięci Edwarda VIII

GENEWA, (Pat). Po krótkiem posiedzeniu poufnem Rady Ligi Narodów, na którem ustalono ceremonjał posiedzenia poświęconego pamięci zmarłego króla angielskiego, odbyło się publiczne zebranie Rady.

Zagaił je przewodniczący, przedstawiciel Australji **Bruce**, który w imieniu Rady Ligi, wyraził kondolencje królowej Marji, rodzinie królewskiej oraz narodowi brytyjskiemu.

P. Bruce stwierdził, że całe życie króla Jerzego poświęcone było służbie narodowi. Panując w najbardziej krytycznym i trudnym okresie historji, umiał król Jerzy V zdobyć zaufanie, uznanie i miłość swojego ludu.

Po uczczeniu pamięci zmarłego przez powstanie i chwilę milczenia, zabierali głos wszyscy członkowie Rady, przyłączając się do żałoby narodu angielskiego.

PRZEMÓWIENIE MIN. BECKA.

Polski minister spraw zagranicznych wygłosił następujące przemówienie:

„Rząd mój i kraj przyłączają się z największym szacunkiem do ciężkiej żałoby, która dotknęła imperjum brytyjskie. W ciągu swego pełnego chwały panowania, bogatego w wydarzenia historyczne, król Jerzy V okazał, że posiada najwybitniejsze zalety monarchy i w chwili najcięższych przejść przejawiał odwagę i siłę charakteru, które były niewyczerpanem źródłem energji dla jego poddanych. Jeżeli pamięć jego jest nierozerwalnie złączona z największym kryzysem współczesnej historji, jeżeli żołnierz widział w nim na polach bitew swego wielkiego wodza, symbol ojczyzny, okres powojenny przeznaczył mu rolę w dziele stabilizacji życia politycznego imperjum brytyjskiego, stabilizacji, będącej zasadniczym warunkiem rozwoju i stabilizacji całego świata.

Naród polski, który niedawno został tak ciężko dotknięty w swoich najdroższych uczuciach, przyłącza się dziś jak najgoręcej do wielkiej żałoby narodu brytyjskiego".

Ostatni przemawiał minister **Eden**, który ze wzruszeniem dziękował w bardzo serdecznej formie za wyrazy współczucia.

Przewodniczący Bruce, zamykając posiedzenie przyłączył się, jako przedstawiciel jednego z państw, które straciło monarchę do podziękowań wyrażonych przez przedstawiciela Wielkiej Brytanji.

Wiadomości z Kowna

LIST PROF. ROEMERA DO PREMJERA KOŚCIAŁKOWSKIEGO.

Prasa litewska podaje, że rektor Roemer (jako osoba prywatna) wysłał list do premjera M. Zyndram - Kościałkowskiego gratulując mu objęcia tak wysokiego stanowiska i wyrażając życzenie, aby działalność p. premjera doprowadziła do pojednania obu narodów.

P. JANKIEWICZ ZWOLNIONY Z WIĘZIENIA.

„Dzień Polski" dowiaduje się, że p. **Tadeusz** Jankiewicz o którego uwięzieniu w Betygole donosiliśmy, został zwolniony z więzienia i przebywa na wolnej stopie w miejscu zesłania. Stało się tak na skutek złożonej przez niego skargi i zawieszenia wykonania postanowienia kowieńskiego komendanta wojennego.

Nowa mobilizacja w Etiopji

WARSZAWA, (PAT). — Na podstawie wiadomości z różnych źródeł — PAT. ogłasza następujący komunikat o sytuacji na frontach Abisynji w dn. 21 bm.

W ofenzywie gen. Graziani na froncie somalijskim nastąpiła przerwa, chociaż ciągle jeszcze odbywają się drobne utarczki pomiędzy patrolami włoskimi a drobnemi grupami wojowników abisyńskich, broniących odwrotu rasa Desty.

Ras Desta otrzymał już pierwsze posiłki, które są oceniane różnie: od 30 do 60 tys. żołnierzy.

Według wiadomości ze źródeł angielskich — nowy rozkaz mobilizacyjny, wydany przez cesarza, pozostaje niewątpliwie w związku z porażką rasa Desty. W kołach abisyńskich obawiają się, że gen. Graziani będzie usiłował wyzyskać swe zwycięstwo z zeszłego tygodnia i postara się jak najprędzej wznowić swe działania zaczepne.

Znaczna część nowych rekrutów abisyńskich będzie przydzielona do armji rasa Nassibu, pozatem wypełnią oni luki w wojskach rasa Desty. Korespondent Reutera w Addis-Abebie donosi, że w abisyńskich kołach oficjalnych przypuszczają, że nowa mobilizacja da przeszło 300.000 żołnierzy.

Za czy przeciw New Deal?

Jedna za drugą runęły podstawy polityki gospodarczej prezydenta Roosevelta. W maju roku ubiegłego Sąd Najwyższy U. S. A. uznał za sprzeczną z konstytucją i zatem i za nieważną jego N. R. A., a teraz taki sam los spotkał jego A. A. A. (Agricultural adjustment act).

Gospodarka planowa, wprowadzona przez Roosevelta, przestaje istnieć. Roosevelt objął władzę w chwili, gdy kryzys gospodarczy w U. S. A. osiągnął swój szczyt. Stare metody gospodarki liberalnej, które w walce z kryzysem stosował jego poprzednik prezydent Hoover, nie dały wyników pozytywnych.

Toteż Roosevelt rozpoczyna zupełnie nową erę w dziejach polityki gospodarczej U. S. A.

Nowa polityka gospodarcza polegała na wielostronnem i daleko sięgającem wkroczeniu państwa w sprawy gospodarki narodowej. Podstawowe elementy tej nowej polityki były N. R. A. i A. A. A.

N. R. A. — ustawa o odbudowie przemysłu — przewidywała coś w rodzaju przymusowej organizacji całego przemysłu pod kontrolą i kierownictwem państwa. Państwo ustalało na podstawie tej ustawy kontyngenty produkcji, ceny produktów, ograniczenia konkurencji, warunki pracy.

Szczególne uprawnienia otrzymały związki zawodowe robotników i pracowników, które brały udział w zbiorowych umowach, dotyczących warunków pracy i wysokości płac.

Odpowiednikiem do N. R. A. w gospodarce rolnej miała być A. A. A. — ustawa o odbudowie rolnictwa. W celu podniesienia cen produktów gospodarki rolnej **ustawa ta przewidywała sztuczne ograniczenie produkcji za odszkodowaniem rolników.** Koszty tego odszkodowania miał w postaci specjalnego podatku na produkty rolnictwa ponosić czynnik pośredniczący między rolnikiem a konsumentem miejskim, czyli przetwórnie produktów rolnych. Przypomina to nam wiersz studentów warszawskich:

Cielę tanie, kotlet drogi,
mieszczuch głodny, chłop ubogi".

Właśnie, aby położyć kres tej sytuacji prezydent Roosevelt wprowadził swą A. A. A., która miała zapewnić rolnikom dochodowość ich zakładów, wychodząc z założenia, sformułowanego w starodawnem przysłowiu niemieckiem:

„Hat der Bauer Geld, hat es die ganze Welt" (Gdy chłop ma pieniądze, cały świat je ma).

Dodać jeszcze należy, że obok tych ustaw zasadniczych prezydent Roosevelt uciekł się również do sztucznego obniżania wartości dolara w celu nakręcenia konjunktury. Właśnie w wyniku tych jego posunięć wytworzyło się to błędne koło, w wyniku którego **walka prezydenta Roosevelta z kryzysem dała mniej istotne skutki pozytywne, niż tego się można było spodziewać.** Bezrobocie w Stanach Zjednoczonych zmniejszyło się, ale nie w takim stopniu, jak tego spodziewali się zwolennicy Roosevelta i jego New Deal, opracowanego przez słynny „Trust mózgów" (rada przyboczna prezydenta, złożona z profesorów ekonomji społecznej i t. d.).

Pasywami New Deal były natomiast: ogromny wzrost zadłużenia państwa, spadek wartości pieniądza, drożyzna, krępujące wolność jednostki zarządzenia władz, rozrost biurokratyzmu.

Wszystko to złożyło się na powstanie opozycji, w której imieniu zabrał ostatnio głos **były prezydent Hoover, zarzucając Rooseveltowi rozrzutną gospodarkę i aspiracje dyktatorskie.** Propaganda republikanów, przeciwników politycznych Roosevelta, nawiązuje do ujemnych stron jego polityki gospodarczej. Wskazuje na to, że **rolnicy, coprawda, zawdzięczają Rooseveltowi podniesienie cen płodów rolnych, ale mieszkańcy miast muszą to opłacać bądź w postaci podatków, bądź wygórowanych cen.**

Pomoc Roosevelta rolnictwu polegała na takich zasadach: za to, że rolnik ograniczał swą produkcję bawełny albo zboża — otrzymywał od państwa wynagrodzenie. Przeciwnicy Roosevelta opowiadają, że w wyniku tego zarządzenia sporo osób kosztem miejskich płatników podatków bogaciło się w ten sposób, że kupowało za grosze jakąś zrujnowaną farmę i otrzymywało od państwa rentę za to, że nic nie robiło... O ile więc polityka agrarna prez. Roosevelta zyskała mu sporo przyjaciół wśród rolników, którym on istotnie dopomógł wydobyć się z dna kryzysu, to wśród mieszkańców miast, szczególnie wśród miejskich płatników podatku od obrotu płodami gospodarki rolnej, wywołało niechęć do prezydenta i jego posunięć.

Szczególnie jednak wielki przemysł, skrępowany przez zarządzenia prezydenta, wystąpił przeciwko etatyzmowi prezydenta Roosevelta. To też do najbardziej zawziętych wrogów New Deal należy The National Association of manufacture (zrzeszenie wielkiego przemysłu).

Cóż ma obecnie rozpocząć Prezydent Roosevelt, gdy Sąd Najwyższy przekreślił podstawy prawne jego gospodarki planowej? Czy ma powrócić do zasad liberalnej polityki gospodarczej, jak mu to radzi prawicowe skrzydło demokratów z ich przywódcą senatorem Glassem na czele? Czy ma domagać się generalnej reformy konstytucji i pełnomocnictw nadzwyczajnych, jak tego żąda od niego popierająca go lewica? W każdym razie zamierza on ponownie kandydować przy wyborach na prezydenta, które mają się odbyć w tym roku.

Wygląda na to, że **wybory te mają się odbyć pod znakiem — za czy przeciw New Deal, czyli za czy przeciw etatyzmowi?** Trudno bowiem przypuszczać, aby Roosevelt poszedł za radą swych przyjaciół prawicowych. Na głosy prawicy nie może liczyć po swych eksperymentach, głosy lewicy natomiast może jeszcze też stracić i odejść całkiem z kwitkiem. Rywal jego w każdym razie startować będzie pod znakiem powrotu do liberalnej polityki gospodarczej.

Obserwator.

Jerzy V król angielski, zmarły wczoraj

Senator amerykański
ogłasza poufne memorandum Balfoura z 1917 r.

WASZYNGTON (Pat.) Utrzymane dotychczas w tajemnicy memorandum Balfoura z 18 maja 1917 roku zostało ogłoszone w prasie Hearsta. W memorandum tem Balfour donosi o układach aljantów, przewidujących podział terytorjów w razie klęski Niemiec, Austrji, i Turcji. Dalej memorandum mówi o obietnicach, które czyniono Włochom.

W swoim czasie gdy komisja śledcza senatu Stanów Zjednoczonych rozpoczęła pracę, sekretarz stanu Hull zwrócił się do W. Brytanji z zapytaniem, czy można ogłosić ten dokument. Rząd W. Brytanji kategorycznie odmówił zgody na ujawnienie tego dokumentu. Obecnie departament stanu jest zmartwiony opublikowaniem, co nastąpiło z inicjatywy senatora Nye (opozycjonisty), który przez zemstę podał tekst memorandum do prasy, chociaż rząd nakazał przestrzeganie tajemnicy.

Ogłoszenie tego dokumentu wywołało w Ameryce wielkie wzburzenie. Sekretrz stanu Hull oświadczył, że rząd Stanów Zjednoczonych uważa za swój obowiązek święty nie nadużywać zaufania innych mocarstw i nie ogłaszał dokumentu, który mu zakomunikowano jako poufny. Skoro kongres nie chce stać na tem stanowisku i obraża zasadę dotrzymania słowa, rząd Stanów Zjednoczonych będzie musiał odmówić członkom kongresu prawa wglądu do poufnych dokumentów. Sekretarz stanu Hull kazał natychmiast zabrać z akt komisji senatu wszystkie nieogłoszone dotąd tajne dokumenty.

JASNA SZKOŁA

Byłam na dalekim wschodzie... o 12 g. koleją od Wilna, pod bladem niebem rozpościerała się rozległa płaszczyzna, przyprószona topniejącym śniegiem. Wrony krakały, maszerujące obok drogi, leniwie pełzły furmanki i człapali właściciele kostropatych koników, zaprzężonych w duby. Daleki wschód Białej Rusi, w granicach Najjaśniejszej Rzeczypospolitej... Jasnego tam nic nie było, nawet niebo szaro-bure... nic, prócz jednej rzeczy: szkoły. Tam królowała młoda kierowniczka, śliczna, radosna istota, imię niem Klara, co znaczy jasna.

Imię takie obowiązuje. Trzeba być jasną, gdy otrzymało się takie imię. Trzeba się więcej śmiać, niż płakać i należy radosną twórczość zaszczepiać w otoczenie.

„Nawet gdybym miała największe kłopoty, czy przykrości, jak wchodzę do mojej ukochanej szkoły, zapominam o wszystkiem i tylko tem żyję, co w niej jest", mówi mi Klara z uśmiechem.

Szkoła jest trójnarodowa, trójwyznaniowa i trójjęzyczna, to znaczy, że są dzieci polskie, białoruskie i żydowskie. Przychodzi do wykładu religji ksiądz prefekt, batiuszka i rabin, a wszystkie dzieci mówią bardzo dobrze po polsku. Inna rzecz, że zaraz na ganku przechodzą na swój rodzinny język, którym rozmawiają z rodzicami w wiosce, ale cóż to szkodzi? Najsłuszniej to określił p. Kurator. „Przez uwzględnianie, posługiwanie się pomocnicze, przez przyswajanie sobie miejscowych wartości językowych i psychicznych, najlepiej się wpaja prawdziwie trwałą oświatę". Dodam tak sformułowany „program". „Po białorusku, po litewsku, po żydowsku, *uczyć miłości do Polski*, wejść w ludność miejscową przez szkołę czy oświatę pozaszkolną, ale nie narzucać jej zgóry. Od mowy tubylczej do polskiej, a nie lakierowanie ludności polskością po wierzchu, nie zaglądając co się pod tą skorupą kryje".

W tej szkole w Z. wiem, że spełnia się ten postulat. Narady z rodzicami odbywają się po białorusku, wizytacje w rodzinach, po wioskach też. Zaraz inny stosunek, inny wpływ, zaraz jakieś zżycie się, zaprzyjaźnienie, nie oficjalna władza i obca osoba przybyła z jakiegoś miejsca, o którem nawet pojęcia nie mają, gdzie się znajduje, jakiś np. Tczew, Sanok, Drohobycz, czy Wejherowo, a choćby Kalisz, ale swojaki. „Mówią po naszemu, po prostemu, dek zrozumiesz wszystko i rozgadać się można".

Wróćmy do szkoły: zajrzyjmy do kancelarji gdzie w szafie leżą jeszcze barwne ozdoby z choinki, nauczycielstwo pokazuje mi i opowiada. Ileż mają pracy przed sobą. Ale nasza kierowniczka taka dobra, taka wesoła, teraz zapanowały tu miłe stosunki. A zwłaszcza kierowniczka, tak dziewczynkowato wygląda, ale energja z niej aż tryska. Nietutejszy temperament i solidna kultura ideowa. Ma 260 dzieci pod opieką, kancelaryjnej roboty wyżej głowy, kwestjonarjusze, ankiety, raporty... Wykłada kilka godzin dziennie w najmłodszej i najstarszej klasie, VI-ej. Idziemy do tych dzieci: to już młodzież, parę harcerek, bo kierowniczka prowadzi też drużynę, dziewczęta i chłopcy wstają i po krótkiej rozmowie, na pytanie, coby chciały, żeby im opowiedzieć, mówią, że o Marszałku. Zdaje się, że im kto powiedział, że miałam szczęście Go znać. Opowiadam. Słuchają pilnie, potem krótka rozmowa, trochę nieśmiałych pytań. We wszystkich klasach b. czysto, obrazki na ścianach. A teraz do najmłodszych. Tu się dopiero zamiast robot, rozpoczęła roskoszna rekreacja. Na przerwie posłyszały bąki, że „ta Pani opowiadała o Marszałku". Więc, gdy pytam, o czem słyszeć, wołają wszystkie: „O Panu Marszałku!". „Dobrze ale pierwiej opowiedzcie też pani coś ciekawego" — mówi kierowniczka. Więc jedno za drugiem dziewczynki i chłopcy mówią o choince, jak urządzały, „robiły zabawki, jak jedne klasy drugim porobiły prezenty". Ale Pani Kierowniczce też, woła któreś...". Tak, tak, przynieśliśmy orzechów, drewnianego ptaszka, ona lubi orzechy. „I teatr grałyśmy", woła inne. Wesoło jest w tej szkole, choć widać dzieci bardzo różnie karmione. Są i blade, mizerne, słabe, ale na wszystkich twarzyczkach pogoda i wesoły uśmiech, zwłaszcza gdy patrzą na Kniaćą radością

Rozmaitości ze świata

ROZWÓJ TELEWIZJI W STANACH ZJEDN.

Rozwój telewizji zaznaczył się najwydatniej w Stanach Zjednoczonych. W Europie tylko trzy państwa interesują się telewizją, mianowicie Anglja, Niemcy i Francja. W Ameryce telewizja wyszła już z okresu prób laboratoryjnych i obecnie Towarzystwo Radio Corporation of America przystąpiło do nadawania programów telewizyjnych. Program przewiduje nadawanie aktualnych wydarzeń, bezpośrednio z miejsca, gdzie się one odbywają, lub też uprzednio sfilmowanych. Pierwszy etap tej pracy będzie obejmował budowę nadawczej stacji telewizyjnej oraz szeregu odbiorników kontrolnych w różnych punktach, które będą miały za zadanie zbadanie warunków odbioru oraz czytelności nadawanych scen. Na wydatki związane z budową stacji oraz na pierwsze próby wyasygnowano 1.000.000 dolarów.

Drugi etap ma obejmować prace nad zwiększeniem mocy stacji nadawczej względnie rozbudowę następnych, oraz dalsze ulepszenia w odbiornikach telewizyjnych, które mają być rodzajem przystawek do istniejących normalnych aparatów odbiorczych. Zasięg obecnych, próbnych stacyj nadawczych jest niewielki i wynosi od 15 do 30 mil, jednak już w najbliższym czasie ma być zwiększony do przynajmniej 70—100 mil.

KOSZTOWNA GŁOWA.

W Londynie dokonana została niedawno niezwykła tranzakcja, mianowicie pewien Anglik, nazwiskiem Datas, sprzedał Królewskiemu Towarzystwu Badań Naukowych... swoją głowę. Mr. Datas posiada fenomenalną pamięć. Może on opowiedzieć kolejno wszystkie ważniejsze wydarzenia z okresu 30 lat, podając numery odnośnych pism, w których wyczytał opisy wydarzeń. Zachował ponadto w pamięci przeszło 2.000 wydarzeń wojennych i umie je odtworzyć z najdrobniejszemi szczegółami. Jest on chodzącą kroniką i encyklopedją. Zaznaczyć należy, iż Mr. Datas, który liczy obecnie 60 lat, sprzedał prawo do badania swego mózgu po śmierci po raz drugi. Jeszcze bowiem w 1918 roku zwrócili się do niego czterej lekarze amerykańscy o prawo badania jego mózgu i zakupili wspólnie to prawo za cenę 10.000 dolarów. Z biegiem czasu jednak wszyscy czterej lekarze zmarli i obecnie Mr. Datas, który prócz fenomenalnej pamięci wykazuje duże zdolności praktyczne, sprzedał powtórnie swój mózg naukowej instytucji angielskiej, tym razem za ogromną sumę 10.000 funtów szterlingów.

DROGOCENNY PASOŻYT.

W opowieściach Dalekiego Wschodu spotykamy stale wzmianki o cennych upominkach, ofiarowywanych w szkatułkach z sandałowego drzewa, które dla swego miłego i subtelnego zapachu chętnie używane były do wyrobu wszelkiego rodzaju ozdobnych rzeczy. Nikt jednak nie przypuszczał, że drzewo to jest zwykłym pasożytem. Ojczyzną jego są wyspy hawajskie, gdzie bogate kiedyś lasy drzewa sandałowego wytrzebiono całkowicie. Obecnie wobec zwiększonego popytu na drzewo sandałowe, które znajduje łatwy zbyt szczególnie na chińskim rynku, postanowiono założyć na Hawajach specjalne plantacje tego drzewa. I cóż się okazało. Najzdrowsze i najlepsze nasiona, zasadzone wyrastały wprawdzie, młode rośliny jednakże dochodziły zaledwie do kilkanastu cm. wysokości i po półrocznej wegetacji ginęły. Zaczęto badać przyczyny tego zjawiska. Okazało się, że drzewo sandałowe wyrasta dopiero wówczas, gdy korzenie jego mogą spleść się z korzeniami innego gatunku drzewa, tak zwanego „żelaznego" dla niezwykłej jego trwałości — i stąd czerpać swe pożywienie. W tych warunkach drzewo sandałowe staje się wartościowe dopiero po 50-letnim okresie wegetacji. Jest to więc plantacja kosztowna i obliczona na długą metę.

MIASTO BEZ KOMINÓW.

Miasto Mason City, w stanie Oregon, St. Zjedn., jest jedynem miastem, nie posiadającem zupełnie kominów. Miasto to, liczące około 8.000 mieszkańców, powstało niedawno w związku z budową olbrzymiej elektrowni w Gr. Coulee. Wszystkie domy w Mason City są ogrzewane elektrycznie, niema w niem ani jednej kuchni gazowej, ani tembardziej węglowej. Energja elektryczna ogrzewa i oświetla całe miasto. Miasto zostało specjalnie zbudowane dla badań doświadczalnych nad rentownością oraz regulacją obciążenia elektrowni. Dzięki dogodnym warunkom instalacyjnym, oraz prowadzonej na szeroką skalę propagandzie, wszystkie okoliczne osiedla i fermy są niemal całkowicie zelektryfikowane.

POLICJA W ETERZE.

Jedną z największych plag dla radjoamatorów jest zakłócanie odbioru przez trzaski, wynikające z sąsiedztwa motorów elektrycznych najrozmaitszego rodzaju. Ostatnio we Francji wydany został dekret na zasadzie którego właściciele motorów elektrycznych wysokiej częstotliwości obowiązani są zaopatrywać je w specjalne instalacje, zapobiegające zakłóceniu audycyj w sąsiednich aparatach radjowych. Dekret ten nie jest jednak ściśle przestrzegany i istnieje mnóstwo t. zw. „pasożytów radjowych", którzy w dalszym ciągu korzystają z elektrycznych maszyn do szycia, wentylatorów, odkurzaczy, wind, aparatów medycznych i t. p., niezaopatrzonych w tłumiące trzaski instalacje.

W obronie wszystkich radjoabonentów pośpieszyło z pomocą radjo paryskie, ustanawiając kadry t. zw. „policji eteru". Policja ta ma za zadanie wykrycie sprawców przeszkód w odbiorze radjowym i pociąganie ich do odpowiedzialności za niestosowanie tłumików. Instrumentem pracy „policjanta eteru" jest radjoaparat odbiorczy, skonstruowany w specjalny sposób. Antena tego aparatu zastąpiona jest przez minjaturową ramę, stanowiącą rodzaj busoli słuchowej i wskazującą przez swą pozycję kierunek, w którym znajduje się motor, głuszący odbiór. Zmieniając kilkakrotnie miejsce obserwacji, „policjant eteru" uzyskuje na podstawie rozmaitego nasilenia trzasków, miejsce, w którem znajduje się ów motor.

Każdy radjoabonent francuski, który cierpi z powodu sąsiedztwa jakiegoś „pasożyta radjowego", zwrócić się może do zarządu radja z prośbą o wykrycie miejsca, w którem się on znajduje i interwenjowanie w sprawie założenia odpowiednich instalacyj głuszących.

„SER RADJOWY".

Członek Biofizycznego Towarzystwa w Wiedniu, dr. Korner, dokonał ostatnio oryginalnego odkrycia. Postanowił on zastosować ultrakrótkie fale radjowe do procesu wytwarzania sera z mleka. Obecnie stosowany sposób wywoływania krzepnięcia mleka i oddzielania serwatki jest bardzo powolny. Otóż przetwarzanie mleka na ser przy pomocy naświetlania go promieniami ultra-krótkiemi dało wspaniałe rezultaty. Przedewszystkiem skróciło znacznie czas trwania procesu, a prócz tego „ser radjowy" ma znacznie lepszy smak i zapach od zwykłego sera danego gatunku. Tak więc fale radjowe nietylko przyczyniają się do przyśpieszenia fabrykacji, ale i do polepszenia smaku sera.

GDZIE ZUŻYWAJĄ NAJWIĘCEJ OBUWIA.

Utarło się powiedzenie, że zużycie mydła jest miernikiem kultury danego kraju. Gdyby wziąć zamiast mydła jako miernik obuwie np., wówczas na pierwszem miejscu znajdą się Stany Zjednoczone — największy konsument tego artykułu. Jeśli chodzi o Europę, pierwsze miejsce tutaj zajmie pod tym względem Anglja; statystyka wykazała, iż w tym kraju na każdego mieszkańca wypada przeciętnie w ciągu roku trzy pary nowego obuwia: kobiety zużywają więcej obuwia, to też na nie przypada po sześć par rocznie. Daje to miarę zamożności kraju.

Wypadek St. Miłaszewskiego

Znany poeta i dramaturg St. Miłaszewski uległ, jak podaliśmy wczoraj, wypadkowi samochodowemu. Auto dyrektora fabr. „Pocisk", jadące z niedozwoloną szybkością obaliło przechodzącego przez jezdnię pisarza, który doznał ciężkiego złamania nogi i ogólnego wstrząsu nerwowego. W stanie ciężkim przewieziono go do szpitala. Dopiero za kilka dni będzie można się dowiedzieć, czy wypadek nie pociągnął za sobą wstrząsu mózgu.

Nowy gmach audytorjów Uniwersytetu Józefa Piłsudskiego

Na Uniwersytecie Józefa Piłsudskiego odbyła się onegdaj uroczystość poświęcenia i inauguracji nowego gmachu audytorjów Uniwersytetu. Na uroczystość przybył minister W. R. i O. P. prof. Świętosławski, przedstawiciele władz oraz oraz profesorowie wyższych uczelni. Poświęcenia dokonał JE biskup dr. Antoni Szlagowski, poczem minister W. R. i O. P. prof. Świętosławski wygłosił przemówienie. Nowy gmach posiada jedno audytorjum mogące pomieścić 1072 osoby, jedno audytorjum na 550 osób, dwa audytorja na 256 osób każde, ponadto 8 pokojów, pomieszczenie pomocnicze i schrony przeciwgazowe.

NA MARGINESIE

Kolej na kolej

Nie trzeba być nawet komiwojażerem, ażeby mieć w zapasie wspomnień szereg obrazków, ilustrujących blaski i cienie podróżowania.

Cieni to jest napewno więcej niż plam na słońcu. Kilku dobranych towarzyszy potrafi tak zagęścić atmosferę, jak to się żadnemu chemikowi w retorcie nie udaje.

No i te dysputy, to nicowanie polityki i „czasów" na trasie bitych kilkuset kilometrów! Wytrawny podróżnik nietylko nie może dojść do głosu, ale poprostu nie chce.

Tyle o cieniach, blasków naogół nie widać, chyba tylko blask papierosa w przedziale dla... niepalących.

Wszystko zresztą zależy od załogi personalnej wagonu, za którą dyrekcja odpowiedzialności brać nie może oczywiście.

W Ameryce jednak, gdzie kolej jest takim samym bussinessem, jak każdy inny, tyle tylko, że na kółkach — dyrektorzy chcieliby podróżnych nieba przychylić i atmosferę wypełnić blaskami pogody. A że dosłownie przeprowadzić się to nie da — radzą sobie bardzo sprytnie. Oczywiście wszędzie konkurencja. Jak donosi „Goniec Warszawski" (z dnia 20 b. m.):

> „W Stanach Zjednoczonych jest szereg linij kolejowych należących do prywatnych właścicieli i prowadzących ze sobą ostrą konkurencyjną walkę. Wskutek tej walki linje poszczególne prześcigają się wzajemnie w zaopatrywaniu pociągów w udogodnienia przyciągające pasażerów.
>
> Oddawna już w niektórych pociągach są wagony dancingowe, bibljoteki i czytelnie, a nawet kina. Najnowszą sensacją jest wprowadzenie przez pewną linję kolejową wagonów, zaopatrzonych w instalację lamp kwarcowych, aby w tych wagonach podróżni mogli plażować, korzystając z promieni równych promieniom wysokogórskiego słońca".

To się nazywa jazda na całego. U nas narazie kolejki rozpylają bogactwa naturalne gleby do wewnątrz. Czyli mówiąc poprostu: kurz.

Nawet bez użycia kwarcówki po godzinie jazdy „samowarkiem" blady i wymizerowany pasażer wychodzi na światło dzienne podretuszowany na mulata.

I to nietylko na prowincji i nietylko na t. zw. wąskotorowych kolejach.

W stolicy, w Warszawie np. jeszcze... gorzej. Od kilkunastu lat budują dworzec główny i jakoś dotąd wybudować nie mogą... Jak się robi porządek z kartelami i innemi trustami czy nie może wreszcie przyjść kolej na kolej? **amik.**

życia twarz swej wychowawczyni.

Więc teraz o Marszałku. W starszej klasie mówiłam o tem, jak mężnie umierał, bo o to właśnie prosił któryś chłopiec i o bohaterstwie, które każdy w jakimś stopniu może w sobie wyrobić, ale tu opowiadam, jak kochał swe córeczki, jak lubił dzieci, jak żartował, że mają zwykle, gdy są małe, nosy, jak kartofle i zasmarkane, co opowiadał o charakterach córek i t. p. Dzieci słuchają, jak zamagnetyzowane. Oczy wlepione, jedna druga buzia otwarta, czasami śmiech, czasami smutek przelatuje po wyrazistych i obudzonych twarzach, bez śladu tej tępoty, jaką się dawniej stale, a i dziś nierzadko widzi na białoruskich sennych fizognomjach. Teraz proszę żeby mi coś zaśpiewały. Popłynęły niepowstrzymanie melodje piosenek szkolnych i ukochanych kolęd. Jest i kapelmistrz, a jakże: staje sobie takie dziewczątko, czy chłopiec i precyzyjnemi ruchami kieruje dynamiką głosów, taktem i tempem. To jest poprostu pyszne, zabawne i przemiłe. Skupienie kapelmistrza warte sfilmowania, doskonale ujęta i opanowana technika tej sprawy. Już nadchodzi przerwa, więc „jeszcze pokażemy pani, jak się bawimy". Więc ku ogólnemu zadowoleniu następują gry: pociąg i inne, tupot, wrzawa, śmiechy, przyśpiewki...

Jakże mi się przypomniały moje dawne szkoły, prowadzone tak samo radośnie, choć dyletancko, bez odpowiedniego przygotowania, z młodemi, tak samo ideowemi, pogodnemi dziewczynkami, które potem szły w lud, do chat, w chusteczkach i boso, jak było trzeba, i uczyły... Szpakowaci już są moi uczniowie, gospodarze z tych wiosek, gdzie były te skryte szkoły, ale nie zapomnieli pisać i czytać. Wspominają... szli w r. 1919 do wojska polskiego, a dzieci szkolne z epoki okupacji niemieckiej umiały, na przyjście wojska polskiego, które im zapowiadałam, umiały doskonale śpiewać: „Jak to będzie ładnie, kiedy aż z Lublina, do samego Wilna przyjdzie pan Belina" i „Przybyli ułani pod okienko" i „Strzelcy maszerują, ułani werbują"... Jakież to wielkie szczęście widzieć teraz i słyszeć to, co się dzieje w tej i w wielu innych szkołach w całej Rzeczypospolitej... gdybyż tylko dzieci były, jak dawniej syte, dokarmione i dostatnio ubrane.

„Czemu nie masz fartuszka, wszak ci kupiłam?" pyta kierowniczka dziewczynkę w perkalowej sukience. „Macocha nie chce szyć", odpowiada dziecko. Wiele z nich musi iść dwa, trzy kilometry do wioski. Jak mały mróz to dobrze, ale jak duży? A dopiero od 20° wolno przerwać wykłady i zwolnić dzieci... a 15°—18° czy możliwe do zniesienia dla takich bąków jak te najmłodsze? Nauczycielstwo się składa na obuwie, na chusteczki.

Chciałoby się tam jeszcze długo pobyć, i wrócić, zaczerpnąć wiary w przyszłość, skuteczność pracy i rozpogodzić duszę, zatrutą jadem złych ludzi. Ale trzeba jechać. „Proszę wrócić", wołają dzieci: „kiedy pani znów przyjedzie?". Odpowiadam że chciałabym, że napiszę dla nich komedyjkę. „Czy naprawdę, czy napewno?". Tak, to napewno, ja zwykle dotrzymuję obietnic.

Odchodzę, duży budynek szkolny oddala mi się... jadę... pozostaje jasne wrażenie.

Hel. Romer.

Złóż datek na pomnik Marszałka w Wilnie konto P. K. O. 146.111

Dyskusja na marginesie procesu jedenastu

Tło procesu jedenastu

Artykul niniejszy otrzymaliśmy od Autora bezposrednio po wyroku. Drukujemy go z powodów technicznych dopiero teraz. (Red).

Fakty powszechnie znane, do których zdążyliśmy się przyzwyczaić, dopiero przy specjalnem oświetleniu nabierają nowego znaczenia. Specjalnem oświetleniem znanych faktów jest zakończony właśnie proces akademików wileńskich.

Nie o meritum sprawy mi idzie. Jestem bezwzględnym wrogiem tak zwanej popularnie kierenszczyzny, to znaczy ulegania nastrojom, niezdecydowania w działaniu i braku mocnego dążenia do wyraźnie obranego celu. Bolszewizm to śmiertelny wróg naszego państwa. Wszystko co nim trąci niszczyć należy bez litości. Wahania są zbrodnią.

Chodzi mi o tło, które tworzy atmosferę, umożliwiającą dojrzewanie takich procesów. O układ stosunków, jaki obciąża w mierze znacznie większej nas starszych, niż tych, którzy siedli na ławie oskarżonych. O przyczynę nie o skutek.

Według starej recepty przyczyn szukam w dwu dziedzinach: materji i ducha przyczem zgodnie z naszym starym zwyczajem stawiam na pierwszem miejscu ducha, inaczej stronę ideową.

W układzie polskich stosunków politycznych brak zorganizowanego odłamu radykalnie myślących obywateli. My wszyscy, tak zwany obóz niepodległościowy, byliśmy i przeważnie pozostaliśmy radykałami. Działanie nasze wyszło z fabryk i wsi. Ożywiała nas wiara w sprawiedliwość społeczną. Ta wiara i to działanie dały w rezultacie niepodległość Polski. W dzisiejszej Polsce znakomita większość czynników twórczych, pozytywnych, państwowo dodatnich stanowi dorobek właśnie radykalnego odłamu społeczeństwa.

Stoimy w pierwszym szeregu państwowo czynnych ludzi. Bezkompromisowość walki o sprawiedliwość społeczną musieliśmy stępić, ustępując przed doniosłemi koniecznościami państwa. Nasi następcy, dzisiejsza młodzież radykalna, pozbawiona oparcia o zorganizowany ruch, nie widząca naszych wyraźnych celów ideowych, nie działająca w środowisku naturalnem bez normalnego kierownictwa ludzi doświadczonych—zejść może na manowce.

To nasz grzech pierwszy, który właśnie w tym momencie, jaki przeżywamy, musi się skończyć. Obóz radykalny polski musi się zmontować. Dobro i potęgę państwa na sprawiedliwości opartą wypiszemy znów wyraźnie na sztandarach bojowych. Radykalna młodzież pójdzie z nami.

Grzechy dalsze dotyczą materji. Znacznej ilości naszej inteligentnej młodzieży nie mamy gdzie zatrudnić. Człowiek musi jeść. Skoro w ciągu kilkunastu lat, przeważnie na głodno i chłodno, kończył różne szkoły poto, żeby zapewnić sobie kawałek chleba, a później tego chleba nie dostaje — musi stać się rewolucyjnym malkontentem. Szkoła jest funkcją państwa, a nie ideałem. Społeczeństwo zaś jest organizacją, powstałą dla skutecznego zespolenia sil w walce o byt. Społeczeństwo ma prawo i obowiązek normować przez szkołę ilość potrzebnych mu specjalistów z różnym stopniem wykształcenia. O tem zapominamy, a skutek jest taki, że produkujemy znacznie więcej specjalistów, niż zatrudnić ich możemy i naruszamy podstawowe prawa równowagi społecznej.

Chłop białoruski, posyłając syna do gimnazjum mawiał: „paszou u pany". Niezmiernie to charakterystyczne powiedzenie. Znaczy ono, że w społeczeństwie naszem, kulturalnie bardzo zróżniczkowanem, szkoła jest nietylko środkiem do zdobycia fachu. Dla wielu jest ona również sposobem do radykalnej zmiany otoczenia i sposobu życia. Chłop duński kończy filozofję i wraca na rolę. U nas taki powrót jest prawie nie do pomyślenia.

Nie chcę być źle zrozumianym. Dzieci chłopskie potrzebne są na uniwersytetach taksamo, jak i dzieci inne. Chodzi o przykład, o mocny przykład. Chodzi o dowód, że normowanie przyrostu specjalistów, społeczeństwu potrzebnych, jest takim samym obowiązkiem państwa, jak normowanie wszelkich funkcyj zorganizowanego społeczeństwa, a na tym odcinku sytuacja u nas jest znacznie trudniejsza niż gdzieindziej.

Wreszcie młodzieży, która po skończeniu szkoły wchodzi w życie, miejsce zrobić trzeba. Trzeba jej się usunąć pamiętając o tem, że nie tylko my egzystować musimy. Poprostu trzeba podzielić się chlebem. W naszych warunkach, kiedy chciwość i żarłoczność są zjawiskiem powszechnem, jest to postulat pierwszorzędnej doniosłości.

T. Topór-Wąsowski.

Rocznica powstania styczniowego w Warszawie

WARSZAWA, (Pat). Dziś, w wigilję 75-ej rocznicy powstania styczniowego odbył się pochód pod krzyż Traugutta.

O godz. 13.30 na placu Józefa Piłsudskiego przybyli weterani 1863 r., delegacje związków b. wojskowych, należących do Federacji P. Z. O. O. z pocztami sztandarowemi, ustawiając się frontem do pomnika ks. Józefa Poniatowskiego. Przy gmachu sztabu głównego ustawiły się kompanje chorągwiane Zw. Rezerwistów i Zw. Strzeleckiego.

Przed wyruszeniem pochodu weterani złożyli wieniec na grobie Nieznanego Żołnierza. W chwili składania wieńca orkiestry odegrały hymn narodowy, kompanje chorągwiane sprzentowały broń, sztandary pochyliły się.

Następnie z pl. Józefa Piłsudskiego, uczestnicy uroczystości udali się pochodem ulicami miasta pod krzyż Traugutta, gdzie wygłosili przemówienia poświęcone uczestnikom powstania płk. Jur Gorzechowski oraz weteran 1863 r. Mamert Wandalli.

Na zakończenie uroczystości delegacja pochodu złożyła u stóp krzyża wieniec o barwach narodowych.

O godz. 20.30 w Domu Żołnierza na Pradze odbyła się akademja.

—[::]—

KTO WYGRAŁ?

Ważniejsze wygrane:

1 miljon zł. — 44794.

50.000 zł. — 49428 194122.

30.000 zł. — 182808.

20.000 zł. — 40837.

10.000 zł. 12856 89464 102845 189917.

5.000 zł. 194290.

2.000 zł. — 87417 117697 120422 1254773 137094 165203 169522.

1.000 zł. — 3063 4073 7218 9808 11961 26905 58691 28750 34569 38808 40772 40074 41326 43189 43184 49741 51272 57199 58291 62943 65987 70009 73930 78918 79506 85199 87099 88745 93214 95371 97827 98888 98020 101373 103544 104095 111271 119590 122983 123770 125879 126467 134048 137513 138274 140051 143026 151641 154481 165711 166540 171055 171159 174617 180931 184571 185753 189930 190904.

Ibsen na U. S. B.

Bywają uroczystości, pod których wrażeniem widz trwa dłuższy czas, a nieraz wycisną one piętno i pozostawią ślad trwały na duszy człowieka i na jego charakterze. Rzadkie to są wypadki, lecz jeśli się zdarzą — nie mogą przeminąć bez echa. Taki dzień mieliśmy 19 b. m., gdyśmy przekroczyli progi sali Śniadeckich USB. by wziąć udział w inauguracji prac sekcji kulturalnej Koła Prawników st. USB. rozpoczętej wieczorem poświęconym życiu i twórczości wielkiego skandynawczyka — Henryka IBSENA.

Nie wypadek i nie los wniósł na afisze to imię, lecz wieczna tęsknota człowieka do tego co wielkie i piękne, niepohamowana chęć poznania i dążenia do ideału. Bo któż od Ibsena głębiej rozważył stosunek ideału do życia, kto w walce o ideał miotał się od Branda do Peer Gynt'a, kto się na ćwierćwiekową skazał banicję, by nie pozwolić opaść swym skrzydłom:

IBSEN to chłodny, przenikliwy rozum, pod którego konstrukcjami łzy czuć i serce bólem stargane. Życie pragnął on przejść bez najmniejszej obłudy, sam dotknąć wszystkiego, sam wszystko przeżyć i stworzyć; — nie laury osiągnąć i zdobycze, lecz pełnić swą misję na ziemi. Nowy zbudować świat, przyszłość na nowe pchnąć tory, zniszczyć co przeżyte i zgniłe — oto misja artysty.

W tym twardym pochodzie genjusza podeptał on „dusze w formacie kieszonkowym", a ponad szarą, przeciętną masę większości wyniósł siłę indywiduum, przez Boga, lub naturę natchnione go. Indywidualista, duchem ludzkości cele ścigający, otrząsa się z więzów tradycjonalizmu i zrywa ze zdaniem większości.

„Björnson mówi — pisze w liście do Jerzego Brandesa — że większość ma zawsze słuszność. Jako polityk — praktyk musi tak mówić. Ja przeciwnie z konieczności twierdzę: mniejszość ma zawsze słuszność. Rozumie się, nie myślę o mniejszości zacofańców, którzy wypłynęli spośród wielkiego centrum, które u nas nazywa się liberałami, ale myślę o mniejszości, która pierwej tam dochodzi, gdzie większość jeszcze nie doszła".

Siła twórcza to niezmierzony dar szczęścia, lecz i odpowiedzialność wielka. O życiu i twórczości tak pisze poeta:

„Żyć — to zwalczać ciemne moce
Co twą siłę kruszą.
Tworzyć znaczy: sąd odbywać
Nad swą własną duszą".

Rozwój cech indywidualnych, potęgowanie kultury duchowej i zamiłowania do piękna postawili sobie za cel członkowie sekcji kulturalnej Koła Prawników i dlatego musieli pierwszy wieczór swych prac poświęcić symbolowi tych cnót — IBSENOWI. Postanowili oni dać społeczeństwu ibsenowski „żywot szlachecki", nie mając naturalnie na myśli „szlachectwa z urodzenia, ani też majątkowego ani szlachectwa nauki, ani nawet zdolności i talentu — lecz myśląc o szlachectwie charakteru, woli i umysłu".

Przewodnikiem w ich pracy jest wielki esteta i bojownik o duchową kulturę młodego społeczeństwa dziekan prof. Jerzy Panejko, który w gorących, pełnych polotu słowach wygłosił wstępne przemówienie, z entuzjazmem i serdecznością przyjęte przez zgromadzonych. O życiu Ibsena mówił p. Z. Ostrowski, o dziełach i myślach Jego wygłosił prelekcję p. Stanisław Janczewski, ujmując salę inteligentnem podejściem do tematu, opracowanego w słowach tchnących zapałem. Podniosły charakter uroczystości znakomicie podtrzymywała symfoniczna orkiestra PPW., która pod batutą utalentowanego dyryg. p. Romana Hermana wykonała Griega : Peer Gynt — Suita cz. 1 — „Poranek" — „Taniec Anitry" — „W grocie Króla Gór", — „Marsz hołdowniczy" z op. Sigurd Jorsalfar, oraz Haydn'a — Symfonję nr. 11.

Rzadko się zdarza widzieć na koncertach tak przejęte i wzruszone twarze słuchaczy jak tu, w czasie wykonywania utworu Griega — „W grocie Króla Gór". Od tajemniczych tonów początkowych taktów do tempo furioso przy końcu przeżyliśmy ogromną skalę pasjonujących emocyj. Napięte nerwy słuchaczy łączyły się z artystycznym wysiłkiem dyrygenta i orkiestry, wprowadzając zgromadzonych w stan muzycznej ekstazy.

Przemówienie p. K. Kempińskiego i recytacje p. W. Dawidowicza i p. H. Kempistego dopełniły programu uroczystości.

Opieszały uczestnik obchodu nie znalazł siedzącego miejsca w sali Śniadeckich.

Młodzieży tysiączne grono, profesor — je'en.

Czesław Dabkus.

Wzdłuż i wszerz Polski

— LIKWIDACJA DWÓCH MIASTECZEK W BIAŁOSTOCKIEM. Starostwo powiatowe w Białymstoku wypracowało plan zniesienia miasteczek Starosielce i Suraż jako samodzielnych jednostek administracyjnych.

Według tego planu Starosielce byłyby włączone do Białegostoku, Suraż zaś do gminy wiejskiej. Powodem tej decyzji jest fakt, iż **pomimo wyczerpania wszystkich źródeł dochodu, miasta te nie mogą podołać swym obowiązkom, a ich budżety administracyjne przekraczają 50 proc. budżetu ogólnego.**

— FABRYKA ARYJCZYKÓW W MAGISTRACIE KATOWICKIM. W magistracie katowickim wykryto aferę oszukańczą, która zaprowadzi na ławę oskarżonych pięć osób.

Aferę rozpoczyna samobójstwo niejakiego Adolfa Rosenbluma, z pochodzenia Żyda, zamieszkałego w Berlinie. Rosenblum ochrzcił się w 1902 r. i zależało mu teraz bardzo na tem, żeby ukryć swoje pochodzenie. Za pośrednictwem kupca Kusza z Katowic starał się on więc o dowód swej aryjskiej rasy. Ten wszedł z porozumienie z urzędnikami magistratu Kwaśnym i Gawendą, których namówił do wystawienia metryki ślubu, w której wyznanie mojżeszowe zmienione było na ewangelickie, a żydowskie imiona rodziców Rosenbluma — na chrześcijanskie. — Sporządzono więc najprzód prawdziwą metrykę, w której żona Kusza i Słomkówna wymazały „niewygodne" pozycje i wpisały tak, jak sobie życzył Rosenblum. „Poprawki" były jednak zbyt niezręcznie zrobione: trzeba było spróbować innego sposobu. Kwaśny i Gawenda sporządzili więc dokument, niezgodny z księgami stanu cywilnego i za 500 marek oddali go Kuszowi. Sprawa wydała się jednak i Rosenblum popełnił samobójstwo.

Z oskarżonych jedynie Gawenda przyznaje się do winy. Wkrótce znajdą się wszyscy przed Sądem Okręgowym w Katowicach.

— RÓŻDŻKARZ BĘDZIE SZUKAŁ SKARBÓW W KIELCACH. Kielce żyją w gorączce. Z ust od ust przechodzą sensacyjnie brzmiące wiadomości o olbrzymich skarbach, ukrytych w ziemi, o bogatych złożach rudy ołowianej. Cóż takiego padło na to spokojne miasteczko? Oto podstawę do tych wieści dało odkrycie rudy ołowianej przy kopaniu fundamentów pod dom mieszkalny.

Zdawałoby się, że ten fakt nie jest dostatecznym powodem do wywołania gorączkowego zdenerwowania wśród kielczan. A jednak grupa ziemian zwróciła się do... różdżkarza, szwajcarskiego księdza Mermeta, znanego podobno z dokonania całego szeregu sensacyjnych odkryć. Przeprowadzi on poszukiwania w Kielcach i okolicy, a jeśli mu się tu powiedzie, odwiedzi i inne dzielnice Polski.

Przyjazd jego oczekiwany jest w najbliższych dniach.

— NOWY KARTEL FABRYK INSTRUMENTÓW MUZYCZNYCH. Utworzony został w Warszawie nowy kartel pod nazwą „Związek Przemysłu Muzycznego Rzeczypospolitej Polskiej".

Organizatorzy nowego kartelu podnoszą, iż przemysł muzyczny nie wytwarza artykułów pierwszej potrzeby i obliczony jest na stosunkowo nieliczną grupkę konsumentów. W walce konkurencyjnej z przemysłem niemieckim i czeskim, Zadaniem kartelu ma być usunięcie współzawodnictwa poszczególnych fabryk krajowych oraz obrona przed importem instrumentów muzycznych z zagranicy.

— ZA URATOWANIE STATKU SOWIECKIEGO UCZEŃ Z MYSŁOWIC ZAPROSZONY DO ROSJI. Donosiliśmy niedawno o niebywałym sukcesie młodego radjoamatora z Mysłowic Erwina Szabera, który na swym krótkofalowym aparacie odebrał sygnały alarmowe statku sowieckiego, tonącego koło Sachalinu. Szaber zawiadomił o tem natychmiast „Polskie Radjo", dano znać o tem Moskwie i statek został uratowany.

W tych dniach Szaber otrzymał list od władz sowieckich z propozycją odbycia bezpłatnej podróży do Moskwy, gdzie Szaber będzie gościem tamtejszych czynników oficjalnych. Szaber, oczywiście, zaproszenie przyjął.

— PO 20 LATACH NIEWOLI. Mieszkaniec Kartuz na Kaszubach, nazwiskiem Teofil Kwidziński, przed 20 laty wzięty został do niewoli rosyjskiej i cały czas przebywał w Tomsku na Syberji. Obecnie, po usilnych staraniach u władz ZSRR udało mu się uzyskać pozwolenie na powrót do stron rodzinnych. Powrót jeńca po tylu latach niewoli, wywołał zrozumiałą sensację w **Kartuzach i okolicy.**

NOŻYCAMI PRZEZ PRASĘ

WSPÓLNOTA „INTERESU NARODÓW“.

Enuncjację ukraińskiego posła Celewycza, który oświadczył, że „silna i dobrze zaopatrzona armja polska leży także w interesie narodu ukraińskiego“ ocenia *„Polska Zbrojna“* z dwojakiego punktu widzenia:

Ogólnopaństwowego — gdyż jest przyznaniem i zaakceptowaniem siły państwa naszego. Wewnętrznego — gdyż stanowi bezsprzecznie ważną przesłankę do scementowania naszej siły zbrojnej.

Jako pismo, poświęcone sprawom obrony Państwa, „Polska Zbrojna“ szczególnie podkreśla znaczenie oświadczenia posła Celewycza dla wojska.

Wiemy, że prócz fizycznych walorów nowoczesne wojsko kładzie główny nacisk na psychiczne i moralne, na zrozumienie tego „interesu narodu“, o którym mówił pos. Celewycz. Wiemy też, że zarówno polski, jak i ukraiński młodzieniec w drodze swej do koszar wnosi pełne walory fizyczne; wojna światowa, jak i walki po niej, dostarczały wiele dowodów pełnowartości i przydatności elementu, zasilającego nasze kadry wojskowe zarówno z wsi i miast polskich, jak i środowiska ukraińskiego. Ale gdy do tych walorów fizycznych przybyć mają również i u żołnierza, należącego do t. zw. mniejszości narodowej, uświadomienie i zrozumienie wspólnoty „interesu narodu“ — wówczas powstają warunki, umożliwiające tem bardziej zwarte scementowanie tych czynników ideowych, które tak dominujący wpływ wywierają na siłę obronną państwa.

A to przecież stanowi cel główny i naczelną misję naszej siły zbrojnej.

W ZAPRZYJAŹNIONEJ ŁOTWIE.

Wychodzący w Rydze polski tygodnik „Nasze Życie“ zamieszcza „Kolumnę Młodych“, poświęconą wyłącznie Związkowi Polskiej Młodzieży Katolickiej (ZPMK). Znajdujemy tu m. in. wiadomości o wyborach (tajnych!) do zarządów filij Z. P. M. K., a tuż obok taką oto notatkę:

ZMIANA.

Wiceminister spraw wewnętrznych A. Berzinsz odwołał N. Stefanowicza ze stanowiska prezesa ZPMK w Łudzy, mianując na jego miejsce G. Szaciło; odwołany również został z zarządu L. Mozelewski, a na jego miejsce wyznaczony M. Andricki.

Walne Zebranie wybrało (tajnie! kartkami!), a wiceminister odwołał i mianował kogo innego. To jest drobiażdżek z życia Polaków w zaprzyjaźnionej Łotwie.

PRZEDRUKUJĄ?

„Hajnt“ zamieścił wywiad swego współpracownika z prof. Stanisławem Strońskim. Dzięki lwowskiej *„Chwili“* możemy się zapoznać z jego bardzo ciekawą treścią. Zwłaszcza, o ile chodzi o zagadnienie żydowskie.

Muszę panu powiedzieć prawdę — mówił prof. Stroński — cały t. zw. problem żydowski nie jest u nas tak prosty jak to sobie wyobrażają zarówno Żydzi jak szczególnie Polacy. Oto hitleryzm w Niemczech podjął walke przeciw Żydom i ileżto ma do zwalczania na każdym kroku cierpień i trudności, choć Żydzi reprezentują zaledwie 1 procent ludności, a nie 10 procent jak u nas w Polsce. Okazuje się, że nawet z tak małym odsetkiem Żydów nie można sobie dać rady jednym ruchem ręki, jak to sobie hitlerowcy początkowo wyobrażali.

Całkowicie absurdem jest przypuszczać, że u nas w Polsce można załatwić się z t. zw. zagadnieniem żydowskiem na sposób hitlerowski. Inny jest u nas odsetek Żydów, odmienne formy problemu i t. d. To zagadnienie jest w Polsce bardzo trudne. Ale, jest to specyficzne zagadnienie narodu polskiego i nie mogą być brane pod uwagę żadne zapożyczone i obce rozwiązania. Uważam, że nawet najskrajniejszy antysemita, o ile myśli logicznie i w sposób odpowiedzialny, a nie chce posługiwać się tylko demagogją, musi przyznać, że tak zwane uregulowanie kwestji żydowskiej u nas, to sprawa wymagająca wytężonych wieloletnich starań a może nawet wysiłku pokoleń.

Wywiad ukazał się w „Hajncie“. Zdaje się jednak, że byłby potrzebniejszy w „Warsz. Dzien. Narod.“. A może go „Warsz. Dzien. Narod.“ przedrukuje?

erg.

Energiczna nota Etjopów do Ligi Narodów

GENEWA, (Pat). Do sekretarjatu Ligi Narodów wpłynęła dłuższa nota rządu abisyńskiego, w której sformułowano szereg zarzutów co do sposobów prowadzenia wojny przez Włochów. Nota domaga się energiczniejszej, aniżeli dotychczas akcji zbiorowej, celem położenia kresu tego rodzaju faktom, jak bombardowanie ambulansów, używanie gazów trujących i t. d. Następnie nota protestuje przeciwko wszelkim próbom załatwienia sporu włosko-abisyńskiego w sposób, któryby w czemkolwiek uchybiał zasadzie nienaruszalności terytorjum abisyńskiego i utrzymania stanu, jaki istniał przed rozpoczęciem kroków wojennych.

Zmniejszają się długi rolnictwa Wileńszczyzny

Z prac nad podniesieniem wypłacalności i siły nabywczej wsi

SCALENIA.

Akcja scalania gruntów na Wileńszczyźnie postępuje **żółwim krokiem.** Setki wsi czekają nadaremnie po kilka lat na likwidację swoich uciążliwych „sznurów“. Jak podaje sprawozdanie wojewody wileńskiego, złożone na dorocznem posiedzeniu Rady Wojewódzkiej, do dn. 1 kwietnia 1935 r. na terenie naszego województwa scalono ogółem 398,351 ha w 1,690 objektach, należących do 42,793 gospodarstw. Jest to wynik kilkuletnich prac scaleniowych, od początku planowej akcji przebudowy ustroju rolnego naszych ziem. Stanowi to zaledwie 26,5 proc. obszaru gruntów, które wymagały scalenia (1,500 tysięcy ha).

W ubiegłym roku budżetowym prace scaleniowe obejmowały 391 objektów o obszarze 115,337 ha, należących do 14,374 gospodarstw. Największa ilość ha przypadała na powiat postawski (20,685) oraz na pow. brasławski, święciański i wilejski (po 15 tys. ha). Wykonano jednak scal. 45,213 ha, w tem 8 tys. ha w pow. dziśnieńskim, 6 tys. ha w święciańskim i t. d. W porównaniu z rokiem 1933-34 ilość scalanych hektarów na terenie województwa wzrosła o 28 proc.

Plan prac scaleniowych na rok budżetowy 1935-36 wykazuje **dalszą zwyżkę.** Obejmuje bowiem 469 objektów o obszarze 130,405 ha, należących do 16,529 gospodarstw. Z tego zamierza się scalić 49,678 ha.

W **dyskusji** na Radzie Wojewódzkiej nad tą częścią sprawozdania ogólnego zabierało głos kilku przedstawicieli powiatów. Narzekano **na wysokie koszta scaleniowe,** które są zbyt uciążliwe dla ubogiej wsi wileńskiej. Na to przedstawiciele urzędu wojewódzkiego wyjaśnili, że na terenie Wileńszczyzny stosuje się **stawkę najniższą,** wynoszącą od ha 14 zł. Scalenia bezpłatne natomiast odbędą się na gruntach 313 wsi, w stosunku do których zaciągnięto zobowiązanie w okresie dobrej konjunktury gospodarczej. Zobowiązanie to obecnie wypełnia się stopniowo, przeznaczając co roku na ten cel 20 proc. budżetu, który wynosi średnio 1 miljon złotych.

Streszczając to wszystko trzeba zaznaczyć, że scalenie gruntów **zaczyna od paru lat przybierać** na swem żółwiem tempie zarówno pod względem wkładu pracy i środków finansowych, jak i pod względem efektu ekonomicznego.

MELJORACJE.

W związku z natężeniem akcji scaleniowej rozszerzył się zasięg akcji meljoracyjnej w roku 1934-35. Prace uzupełniające skupiały się głównie w dorzeczach rzek Drujki, Dryświacicy, Uszy, Miasotki, Ćwiecienia i Berezwicy — wraz z głównemi dopływami o łącznej długości 80 klm. Rzeki te zabagniają około 8 tysięcy ha, należących w przeważnej części do małorolnych.

Niezależnie od tych prac prowadzono wspólnie z władzami łotewskiemi roboty meljoracyjne na granicy polsko-łotewskiej, gdzie trzeba uregulować 100 klm. ścieków. W ubiegłym roku budżetowym władze polskie wykonały 29 klm. rowów i rzek o objętości wykopu 82,6 tysięcy mtr. ^{3}.

Akcja meljoracyjna na terenach scalonych była prowadzona w 70-ciu objektach na obszarze 4,400 ha.

AKCJA ODDŁUŻENIOWA.

W związku z rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o obniżeniu zadłużenia gospodarstw rolnych z tytułu należności Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej **przerachowano zadłużenia 42,267 rolników na sumę 27,678,000 zł., z czego umorzono 10,802,000 zł.**

Największa suma umorzona została w dziale **kredytu ulgowego** przy scalaniu i meljoracji. Wynosi ona na ogólną sumę zadłużenia 12,132 tys. zł. — 6,063 tys. zł.

Przerachowanie **opłat** za scalenie gruntów objęło 275 objektów, zawierających 6,800 gospodarstw, obciążonych kwotą 970,230 zł. Suma ta została obniżona o 115 tys. złotych, pozostałe zaś 815 tys. złotych rozterminowano bezprocentowo na 5 rat rocznych, płatnych 1 października każdego roku. W należnościach za scalenie administrowanych przez Państw. Bank Rolny objektów rozporządzenie Prezydenta R. P. objęło 11,996 dłużników, zalegających z opłatą 1,541 tys. zł. Umorzono tu 256 tys. zł., pozostałą sumę rozterminowano na 5 lat.

Opłaty za meljorację w sumie 214 tysięcy zł., należne od 1451 dłużników, obniżono o 201 tysiąc.

ZNIŻYĆ OPŁATY RADJOWE.

W dyskusji na Radzie Wojewódzkiej na temat ulg i oddłużenia wsi wileńskiej p. wojewoda Bociański zaznaczył, że akcja oddłużeniowa spowodowała już **spadek ogólnej sumy oddłużenia wsi wileńskiej z 27 miljonów zł. do 11 miljonów złotych.**

Kilku radnych poruszyło sprawę **zniżki opłat radjowych.** Wprowadzona już przez Polskie Radjo ulga dla małorolnych w postaci jednozłotowego abonamentu miesięcznego nie rozwiązuje sprawy na terenie naszych powiatów. Ulga ta powinna być rozszerzona na szerokie rzesze obywateli, zamieszkujących miasteczka, zresztą nietylko miasteczka. Pisaliśmy już niejednokrotnie o potrzebie zniżki abonamentu wogóle. Wykazaliśmy wtedy, że obecne **wygórowane opłaty radjowe hamują rozwój radjofonji na naszych ziemiach.**

Przedstawiciele powiatów, podczas dyskusji, wykazali, że jednozłotowy abonament dla robotników rolnych i gospodarzy, nie płacących podatku progresywnego, w praktyce w bardzo wielu wypadkach bywa wykorzystywany przez właścicieli dużych majątków. **Przepisy są obchodzone** w bardzo zręczny sposób. Np. właściciel kilkuset hektarowego majątku rejestruje aparat radjowy na imię swej kucharki, która zalicza się do kategorji mogących korzystać z ulgowego abonamentu i zaoszczędza sobie 2 złote miesięcznie.

W odpowiedzi na to przedstawiciel Dyrekcji Poczt, p. inż. Gebel, oświadczył, że w wypadkach wyraźnego nadużycia będzie się stosowało kary. Wyjaśnił także, że wysokość opłaty miesięcznej abonamentu zależy od ogólnej liczby radjo abonentów w Polsce. Polskie Radjo ma zastrzeżone w umowie z władzami, że dopiero wtedy zniży trzyzłotowe opłaty, kiedy odpowiednio wzrośnie liczba abonentów. Należy jednak spodziewać się, że ministerstwo P. i Tel., **posiadając obecnie większość akcyj spółki Polskiego Radja, wpłynie na przyśpieszenie obniżki opłat.**

Na marginesie akcji oddłużeniowej wsi prezydent miasta p. Maleszewski prosił o zanotowanie w sprawozdaniu Rady Wojewódzkiej tego, że Wilno na rok przed zniesieniem opłat targowych w miastach całej Polski, zniosło u siebie te opłaty. Wilno było więc w tej akcji pierwszem miastem, działającem nie pod przymusem rozporządzenia, lecz z własnej inicjatywy. Zniesienie opłat targowych w Wilnie dało rolnikom powiatu wileńsko-trockiego rocznie 150 tys. złotych oszczędności. **(w).**

— SPROSTOWANIE. Do artykułu „Rolnictwo Wileńszczyzny stawia na len i hodowlę“, zamieszczonego we wczorajszym numerze „Kurjera“, wkradł się między innemi następujący błąd, który prostujemy. Zamiast „...obok nieurodzaju z 1923 r.“ powinno być „obok nieurodzaju z 1933 r.“.

Manifestacja protestacyjna w powiecie oszmiańskim

W wielu miejscowościach województwa wileńskiego odbyły się w dniu 19 b. m. wiece i manifestacje protestacyjne przeciwko uciskowi Polaków zamieszkałych w Litwie.

W Borunach odbył się wiec mieszkańców gm. kucewickiej, pow. oszmiańskiego. Uczestnicy wiecu uchwalili rezolucję protestacyjną, potępiającą postępowanie rządu litewskiego i postanowili złożyć ją na ręce starosty oszmiańskiego.

Organizacje społeczne i mieszkańcy gminy **graużyskiej,** pow. oszmiańskiego, przy udziale przeszło 200 osób, na wiecu protestacyjnym przeciwko prześladowaniom Polaków uchwalili rezolucję, wyrażającą kategoryczny protest przeciwko gwałtom litewskim i głębokie współczucie w niedoli uciśnionych rodaków w Litwie.

W Polanach odbył się wiec przy udziale przeszło 300 osób mieszkańców gminy polańskiej, pow. oszmiańskiego i miejscowych organizacyj społecznych, który wyniósł rezolucję potępiającą prześladowanie Polaków w Litwie i protestującą przeciwko akcji rządu litewskiego. Po uchwaleniu rezolucji manifestanci udali się przed pomnik ku czci poległych żołnierzy, gdzie odśpiewano „Hymn“ i „Pierwszą Brygadę“.

W Sołach zgromadziła się ludność z okolicznych wsi w liczbie około 1000 osób na wiec przeciwko prześladowaniom ludności polskiej w Litwie. Po przemówieniach p. Wójtowicza i p. Jantosa zebrani uchwalili rezolucję protestacyjną, potępiającą gwałty rządu litewskiego i przyłączającą się do akcji założenia „Funduszu Pomocy dla ludności polskiej w Litwie“.

—[::]—

Oświadczenie

W związku z notatką o wypadkach sprzedawania przez niektóre firmy w Wilnie węgla poniżej cen cennika urzędowego, otrzymaliśmy następujący list:

W związku z notatką, umieszczoną w piśmie WPanów z dnia 10 stycznia 1936 r., niżej podpisane firmy niniejszem oświadczają, iż treść takowej nie zgadza się z rzeczywistością, gdyż takowe firmy sprzedają węgiel po cenach ustalonych przez Starostwo, a więc wyższych od zapodanej w piśmie WPanów. Wiadomość zaś o udzielaniu rabatów poufnych przez kopalnie polega na nieporozumieniu, gdyż jak dotychczas dodatkowe rabaty nie zostały hurtownikom przez przemysł węglowy przyznane.

„PACIFIC“, M. DEUL, LEON FIDLER, „CENTROOPAŁ“.

Orkiestra Filharmonji berlińskiej pod batutą Furtwaenglera w Polskiem Radjo

Orkiestra Filharmonji Berlińskiej posiada sławę wszechświatową, ponieważ jest ona rzeczywiście jedną z najlepszych jakie istnieją. Wychowana przez Buelowa, R. Straussa, Nikischa, następnie Furtwanglera doszła do niezwykłej perfekcji dźwiękowej, technicznej i interpretacyjnej. Koncert tej orkiestry, który nada Polskie Radjo dnia 23 stycznia o g. 20.05 będzie bezsprzecznie niezwykłem wydarzeniem kulturalnem i artystycznem, tembardziej, że koncert ten poprowadzi Wilhelm Furtwangler, którego nazwisko wystarcza publiczności na całym świecie, aby wypełnić wielkie sale koncertowe po brzegi wielotysięcznemi tłumami.

Audycja radjowa z udziałem znakomitego dyrygenta będzie chyba jedną z największych sensacyj polskiej radjofonji w dziedzinie muzycznej, tak jak sensacją jest zawsze we wszystkich radjofonjach świata. W programie Beethovena — VII Symfonja, Brahmsa — III Symfonja i Haendla — Concerto grosso.

Śmiertelne strzały na zabawach

W dn. 19 b. m. we wsi Juńki, gm. postawskiej podczas zabawy wynikła bójka, w czasie której jeden z uczestników z nielegalnie posiadanego rewolweru „Nagan“ strzelił kilkakrotnie raniąc ciężko Aleksandra Kaszawara i Daniela Korucza. Stan obu jest beznadziejny.

*

W dn. 19 b. m. około godz. 24 w zaśc. Teodoryno gm. podbrodzkiej, pow. święciańskiego w czasie bójki na zabawie w domu Jana Jusisa został zraniony 3-ma strzałami z pistoletu i porżnięty nożami Franciszek Filipowicz, który po przewiezieniu go do wsi Downiły — zmarł. Ponadto Andrzej Szerejko doznał ciężkiego uszkodzenia ciała. Obaj wymienieni są mieszkańcami wsi Downiły. Jak ustalono, bójkę wywołali Filipowicz i Szerejko, którzy siekierami powybijali okna w mieszkaniu Jana Jusisa. Sprawcami zadania ciężkiego uszkodzenia ciała są: Kazimierz Ciukszo i Wiktor Ciukszo, m-cy zaśc. Lipniaki, gm. podbrodzkiej oraz Kazimierz i Antoni Lisiewiczowie, m-cy zaśc. Trok, gm. święciańskiej. Na miejscu bójki znaleziono 2 siekiery i 3 łuski pistoletowe. Zwłoki Filipowicza zabezpieczono. Dochodzenie trwa.

Eksport w grudniu 1935 r.

z woj. wileńskiego, białostockiego, nowogródzkiego i poleskiego

(Cyfry w nawiasach dotyczą listopada 1935 r.).

Około 80 tonn **jęczmienia i owsa** oraz ok 50 tonn **gryki** (100 tonn) wywieziono do Gdańska dla dalszego reeksportu. Do Czechosłowacji skierowano przeszło 100 tonn **łubinu niebieskiego** i ok. 70 tonn **peluszki.**

W eksporcie **mąki żytniej** — wzrost. wywieziono w grudniu 100 tys. tonn mąki żytniej do Gdańska dla dalszego reeksportu (15 tys. tonn).

W wywozie grzybów suszonych — zmniejszenie obrotów, bowiem większe partje grzybów zostały już uprzednio wywiezione. Do U. S. A. skierowano zaledwie ca 2 tys. kg. grzybów (3.500 kg.). Większe ilości **konserw grzybowych** znalazły zbyt w szeregu krajów europejskich i w Palestynie. Eksport ten wyniósł przeszło 15 tys. kg.

Przeszło 20 tys. kg. **ogórków konserwowanych** (20 tys. kg.) skierowano do Anglji.

Poważny wzrost wykazał eksport **ziół leczniczych.** W grudniu wywieziono ca 12 tys. kg. (3.500 kg.) różnych ziół do Belgji, Niemiec, Rumunji, Francji, Anglji i Czechosłowacji.

Ca 70 **koni** (30) wywieziono do Anglji.

Przeszło 5 tys. sztuk **gęsi żywych** wysłano do Niemiec.

Do Anglji skierowano ca 22 tys. kg. **sierści bydlęcej** (ca 22 tys. kg.)

Wywieziono 8 tys. szt. **surowych skór cielęcych** (8 tys. sztuk) via Ryga do Holandji.

W grudniu zbyt **rękawiczek** obejmował nadal przesyłki końcowe, których zamówień w tym czasie nie było.

BIAŁOSTOCKI PRZEMYSŁ WŁÓKIENNICZY.

Ogólny eksport wyrobów włókienniczych wyniósł w grudniu przeszło 115 tys. kg. (ok. 72 tys kg.) na sumę przeszło 289 tys. zł. (przeszło 232 tys. zł.), z czego na poszczególne gatunki wypada: **tkanin wełnianych** wywieziono ok. 78 tys. kg. (ca 35 tys. kg.) na sumę przeszło 280 tys. zł (119 tys. zł.); **koców** — przeszło 21 tys. kg. (ok. 22 tys. kg.) na sumę ca 51 tys. zł. (przeszło 45 tys. zł.); **odzieży** przeszło 14 tys. kg. (ok. 12 tys. kg.) na sumę ca 55 tys. zł. (przeszło 55 tys. zł.); **beretów** ca 200 kg. (111 kg.) na sumę przeszło 2 tys. zł. (ca 1500 zł.). Największym odbiorcą była Unja Południowo-Afrykańska.

Wywieziono przeszło 15 tys. kg. **szmat lnianych** do Francji. Eksport szmat nie rokuje lepszych nadziei.

W grudniu załadowano i wywieziono ogółem ca **1 tys. tonn włókna lnianego.**

Z terenu działalności Wileńskiej Sekcji Eksportowej Papierówki wywieziono ca 800 tonn **papierówki** (1260 tonn).

Sytuacja eksportowa nie wykazała w eksporcie **tarcicy** większych zmian, to też obroty pozostały niemal na poziomie listopada.

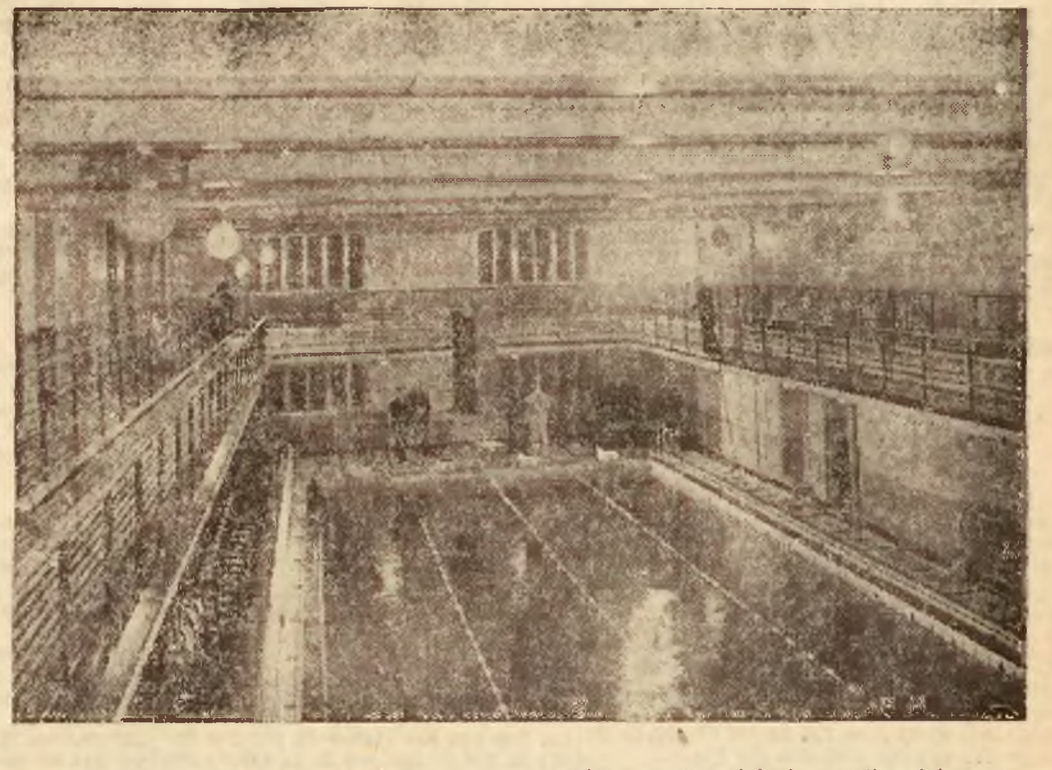
W wykonaniu dawnych kontraktów wywieziono ca 154 m^3 **kompletów skrzynkowych** (180 m^3) do Indyj Bryt.

Eksport **dykt** był w grudniu nieco mniejszy niż w listopadzie i wyniósł ca 5 tys. m^3 (5500 m^3) dykt mokro i sucho klejonych.

Ca 25 tys. kg. **tektury bronzowej** wywieziono do Anglji — ok. 20 tys. kg., zaś resztę na Cypr.

Tytułem próby wywieziono przeszło 5 tys. kg. **gwoździ żelaznych.**

Nowy basen w Warszawie

W gmachu Warszawskiej Y. M. C. A. otwarty został nowy wspaniały basen długości 25 mtr. Jest to największa z zimowych krytych pływalni w Warszawie. Basen zaopatrzony jest w natryski, szatnie i t. d., głębokość jego wynosi od 1 mtr. do 3 mtr. 25 ctm.

Zniesienie ograniczenia przemiału pszenicy i żyta

Jak się dowiadujemy, w najbliższych dniach ukazać się ma rozporządzenie ministra spraw wewnętrznych, zmieniające dotychczas obowiązujące przepisy o przemiale pszenicy i żyta. **Nowe przepisy nie przewidują ograniczeń przemiałowych** z tem jednak, że worki z mąką muszą być oznaczone, ze wskazaniem wytwórcy i procentowości przemiału mąki. Dotyczyć to będzie rzecz prosta tylko przemiału dla celów obrotu handlowego na potrzeby miast. Do wypieku dla miast również dopuszczane będą tylko gatunki mąki, odpowiadające standartowi giełd krajowych.

Rozporządzenie to ma na celu udostępnienie spożywcom w miastach wszelkich gatunków pieczywa, na jakie pozwoli im ich budżet, co w obecnej sytuacji najlepiej zdolne jest zagwarantować możliwie wielkie spożycie zbóż chlebowych w kraju, tak pożądane dla rolnictwa.

Pożyczki na działy rodzinne

dla właścicieli drobnych gospodarstw

Celem umożliwienia drobnym gospodarstwom rolnym opłat rodzinnych przy podziale ziemi uruchomiony został Fundusz działów rodzinnych w wysokości 4 miljonów złotych. Z tej kwoty, według repartycji dokonanej przez Ministerstwo Rolnictwa i Reform Rolnych, przypada na województwa: wileńskie — 120.000 zł. i nowogródzkie — 120.000 zł.

Zasady dysponowania funduszem działów rodzinnych są następujące:

1. Kredyt udzielany będzie żywotnym gospodarstwom rolnym mniejszej własności, których podział wytwarzałby gospodarstwa niezywotne. Będą to najczęściej **gospodarstwa o obszarze od 5 do 15 ha.**

2. Pożyczki udzielane będą w złotych w złocie za zabezpieczeniem hipotecznem i nie mogą przekraczać wraz z poprzedzającemi obciążeniami hipotecznemi i posiadającemi przywilej ustawowego pierwszeństwa — **50% szacunku gospodarstwa** (bez inwentarza i zapasów) według norm szacunkowych, obowiązujących Państwowy Bank Rolny przy udzielaniu pożyczek w listach zastawnych.

Ciężary i służebności, które zachowują pierwszeństwo przed pożyczką, winny być ocenione i potrącone z szacunku nieruchomości.

Przy określaniu wysokości pożyczek należy brać pod uwagę dochodowość gospodarstwa i zdolność płatniczą jego właściciela.

3. Szacunek zasadniczo powinien być dokonywany kameralnie przy wykorzystaniu materjału z klasyfikacji dokonanej przez urzędy lub instytucje kredytowe.

W razie konieczności dokonania szacunku na gruncie, koszty tego oszacowania obciążają pożyczkobiorcę.

4. **Minimum pożyczki ustala się na 1.500 zł.**

5. Budynki, których wartość uwzględniona została przy udzielaniu pożyczki, powinny **być** ubezpieczone od ognia w jednej z instytucyj, wskazanych przez Ministra Skarbu.

6. **Oprocentowanie pożyczek wynosić będzie 1% w stosunku rocznym.**

Na pokrycie kosztów administracyjnych Państwowy Bank Rolny potrącać będzie przy wypłacie pożyczki jednorazowo 1% i ponadto **0,5%** rocznie od pierwotnej sumy pożyczki w terminach płatności rat amortyzacyjnych **1 kwietnia** i **1 października za każde** półrocze kalendarzowe.

7. **Okres spłaty nie może przekraczać lat 25.** przyczem przy ustalaniu **okresu** spłaty bierze się pod uwagę wiek **właściciela** gospodarstwa **po** podziale.

8. Pożyczki udzielać będą Oddziały Państwowego Banku Rolnego bezpośrednio.

9. Wpływy na fundusz ze spłaty pożyczek oraz ściągnięte kary za zwłokę (0,5% miesięcznie) przeznacza się na udzielanie dalszych pożyczek.

O obniżenie podatku widowiskowego

Izba Przemysłowo-Handlowa w Warszawie poparła wniosek Rady Naczelnej Przemysłu Filmowego w Polsce, zmierzającej do obniżki obowiązujących stawek podatku widowiskowego, pobieranego przez władze komunalne od przedsiębiorstw kinematograficznych.

Popierając wystąpienie Rady Naczelnej Przemysłu Filmowego, Izba Przemysłowo-Handlowa w Warszawie powodowała się troską o byt krajowych przedsiębiorstw kinematograficznych i związanej z temi przedsiębiorstwami polskiej produkcji filmów pełnoprogramowych i krótkometrażowych. W dzisiejszej bowiem sytuacji finansowej i przy obecnej wysokości obciążeń fiskalnych, zwłaszcza na rzecz samorządów i instytucyj wyższej użyteczności publicznej jak np. Fundusz Pracy i Polski Czerwony Krzyż — kinoteatry, jako prawie wyłączni odbiorcy filmów krajowej produkcji, stają się coraz słabszymi konsumentami. Ten stan rzeczy odbija się oczywiście niekorzystnie na sytuacji naszego młodego przemysłu filmowego.

Upadek z pociągu

W dn. 17 b. m. o godz. 8 na st. kol. w Nowej Wilejce z pociągu nr. 713, będącego jeszcze w biegu, wskutek nieuwagi, przez otwarte drzwi wagonu wypadła Irena Karpowiczówna (Nikodemska 22). Poszkodowaną odwieziono do szpitala kolejowego na Wilczej Łapie.

Czyje konie?

W powiecie wileńsko-trockim w ostatnich czasach policja zakwestjonowała 7 koni niewłasnego pochodzenia. Zarządzono poszukiwania prawych właścicieli.

HUMOR

ECHO.

— Tatusiu, powiedz mi, co to jest echo?

— Jedyna sytuacja, w której kobiecie nie przysługuje ostatnie słowo. **(Mercury)**

FRYDERYK KAMPE. 56

Wielki Człowiek

Powieść współczesna.

— No, widzisz, skrzypce są! I ja jestem!... Masz engagement.

Zaprzeczył ruchem głowy.

— Nic nie szkodzi, będziesz miał. Przedewszystkiem musisz odzyskać zaufanie do samego siebie, nie wolno tak się opuszczać! Doprowadź siebie trochę do porządku, pójdziemy coś zjeść. Ale nie myśl o tem co było... No, zobaczże — jestem przy tobie. Cieszysz się?

Młody człowiek posłusznie odjął ręce od twarzy i podniósł oczy.

— Widzisz, cieszysz się! Słuchaj, Ilja, ja nie jestem taka... całkiem zepsuta, nie. Jestem warjatka, to prawda, ale tylko dlatego, że od Zelmy Lundquist ludzie wymagają najbardziej nieprawdopodobnych wybryków. Gdybym była jak inne, nikt nie zwróciłby na mnie uwagi. Przyjechałam dopiero dziś i przedewszystkiem przyszłam tutaj. Trzy godziny cię szukałam!

Skrzypek już nie był mężczyzną. Jak łatwowierne dziecko uczepił się nikłego cienia nadziei i powtarzał nieprzytomnie:

— Zelmo, moja Zelmo... Zostaniesz przy mnie? Na zawsze?... Nie męcz mnie, bo drugi raz nie zniosę tego i...

Zelma przymknęła oczy.

Ani przez chwilę nie zapomniała rozmowy z ojcem: w jej uszach dźwięczało uparcie: — „Manfield wcale nie jest stary!"

Zamiary ojca były dostatecznie przejrzyste. Przy innych mógł udawać kamiennego sfinksa i czynił to z niezmiennem powodzeniem, jednak przy niej całą dyplomację odkładał nabok.

Nie stary, najwyżej czterdzieści parę!...

Pomijając olbrzymią fortunę Jozue Manfield stał niewzruszenie na stanowisku prezesa koncernu, a ojciec, pomimo szumnego tytułu generalnego dyrektora, był w gruncie rzeczy tylko jego urzędnikiem.

Wyjdę za niego — postanowiła nagle — poznam Manfielda, zakochamy się w sobie... tak... dla oka. potem ożeni się ze mną.

A Ilja?... Nic nie szkodzi! Jedno z drugiem da się doskonale pogodzić. Naturalnie, przecież to jest najprzyjemniejsze!

Przyszłość przedstawiała się zupełnie jasno.

Przynajmniej tak myślała w obecnym momencie, czując przy swej twarzy szorstki nieogolony policzek drugiego:

Szczęście trzeba tylko smakować, brać je w małych dawkach. Nie więcej.

— Ubieraj się, Ilja. Nie dręcz mnie teraz pytaniami. nie jesteśmy dziećmi! Masz mnie znów, jesteś zadowolony? Dostaniesz engagement, po dawnemu będziesz grał, a jutro uśmiejesz się serdecznie z tego domu, ze swoich zmartwień, ze wszystkiego! I ja się z tobą uśmieję. Chodź!

Zwinnym ruchem wyślizgnęła się z ramion młodego człowieka i pobiegła za podartą firankę, gdzie spostrzegła parę walizek i kufer podróżny.

Wyciągnęła go na środek pokoju i otworzyła

— Co chcesz robić, Zelmo?

— Pakować rzeczy! Przenosimy się na inne mieszkanie! — odpowiedziała z nieprzymuszonym, beztroskim śmiechem.

Po zmęczonej i zmizerowanej twarzy młodego człowieka przemknął lekki uśmiech.

Zauważyła ten uśmiech i odczuła go bardzo boleśnie, jednak nie wypadła z roli, przeciwnie postanowiła wytrwać w niej do końca — wszak była nieodrodną córką Anzelma Lundquista.

— Nie trzeba, Zelmo — nieśmiało zaprotestował skrzypek.

— Cicho bądź! — Dawaj bieliznę tutaj — zaraz zabieram cię stąd. Już tu nie wrócisz!

Młody człowiek jeszcze nie przyszedł do siebie.

Zmusiła go do układania rzeczy, tymczasem sama pozbierała nuty, rozrzucone po całym pokoju, wyciągnęła z kąta futerał ze skrzypcami.

Młodzieniec poruszał się jak automat, wszystko leciało mu z rąk, ale już się nie sprzeciwiał: gdyby w tej chwili powiedziała mu, że odchodzi, nie powstrzymywałby jej—znów zapadłby w letarg, z którego zbudziła go.

(D. c. n.).

Tabela loterji

z dnia 20 stycznia

I-e i II-e ciągnienie

GŁÓWNE WYGRANE

Zł. 50.000 na n-r 173404

Zł. 10.000 na n-ry: 19627 68557 88940 122070 157409 168387

Zł. 5.000 na n-r 37615

Zł. 2.000 na n-ry: 19200 29021 52716 84420 115328 137942 143089 171109 173558 186375 191509

Zł. 1.000 na n-ry: 6072 8551 10597 14364 16046 23117 24310 39349 45028 45549 49980 55864 56214 57037 63602 67952 68179 71291 74084 79325 79873 80117 87001 92032 92485 97552 106395 108145 111257 112584 114968 123443 130181 135213 135253 144108 140041 149492 151285 151594 156775 159056 173494 176013 182637 185682 192651 193169

Wygrane po 200 zł.

100 303 40 57 486 817 25 1062 291
507 19 21 607 779 2076 134 230 322 627
866 67 981 3040 44 78 88 132 94 237 74
374 416 57 506 625 49 709 75 833 978
81 99 4258 77 452 737 993 5029 84 140
72 268 377 410 507 26 56 721 63 840 927
6074 161 68 261 67 93 463 79 541 725
846 7012 17 70 128 96 248 473 541 89
608 37 92 8168 230 74 416 73 511 60 69
777 824 983 9207 703 891 916 63

10137 83 235 55 321 432 727 35 42 76
820 920 11038 94 246 55 337 471 664
705 53 891 982 12158 84 302 409 710
77 13021 99 130 41 213 38 98 324 25 576
642 59 824 26 68 967 72 14007 194 255
79 345 509 19 802 34 48 70 909 15002
165 222 593 617 703 16031 73 117 228
60 523 670 887 908 17009 21 98 120 243
54 352 465 689 734 819 98 947 59 18015
46 63 319 58 403 18 40 19365 446 73 540
811 908 55 82

20009 23 68 111 309 836 46 21094 335
79 534 35 677 767 800 94 22126 340 416
507 61 602 982 23032 130 92 287 300 472
593 720 812 83 909 24267 301 493 585
677 90 750 844 945 25191 288 303 75
666 719 96 802 43 60 26038 282 529 663
724 54 889 91 937 27076 106 57 209 438
41 45 603 826 941 87 28062 322 412 28
525 45 52 658 749 843 928 29013 157
61 86 219 500 629 63 867 911

30017 205 392 527 45 652 31028 58
112 203 29 49 68 83 374 457 530 96 730
819 949 32184 325 74 768 447 66 74 928
78 33093 139 99 216 30 80 307 36 672
733 34042 46 131 315 438 709 7 9814
918 92 35152 84 271 677 729 852 936
94 36000 107 11 58 201 306 89 444 729
869 37101 305 47 480 905
38593 633 897 915 39094 154 421 507 42
46 634 76 757 876 946 81

40032 45 48 115 48 96 242 403 46 59
664 848 41114 25 201 10 49 74 332 42
429 40 638 718 70 856 42226 414 585 782
800 22 947 79 43064 95 122 204 45 58
332 94 423 59 506 672 792 819 25 978
44146 525 72 87 91 606 740 59 817 90
45176 78 253 58 407 62 509 15 628 763
886 933 50 88 46102 19 33 63 99 207 347
484 517 73 86 611 36 787 824 990 94
47149 61 264 369 405 17 511 721 62 885
48108 52 88 237 47 319 423 776 90 801
10 35 79 49151 79 218 534 619 20 23
746

50018 86 93 116 237 73 440 731 61
90 828 51814 970 52127 30 410 576 750
72 822 27 62 73 929 54 64 53001 65 108
228 61 316 99 438 511 32 711 34 54072
147 210 301 13 26 61 91 465 74 98 535
652 799 866 98 55212 494 586 91 667
90 875 94 966 83 56168 242 363 503 630
57083 423 522 702 835 64 58013 167 73
209 351 776 59067 119 401 84 520 645
714 79 828 958

60009 82 146 308 69 488 659 777 845
95 61002 228 304 40 405 41 73 97 828
957 62035 169 89 263 615 714 904 52 63
63054 53 69 112 210 310 529 722 979 90
64098 101 93 238 97 555 664 65 748
65057 180 262 314 684 703 13 18 43 801
38 65 1 66100 79 257 65 755 71 801
11 994 67067 135 418 84 515 44 603 769
856 69076 118 285 330 400 26 531 33 603
718 46 862 95 69028 35 168 523 32 611
56 74 99 778 838 903

70039 158 334 80 445 523 622 706 95
865 71204 64 339 463 542 604 15 84 706
74 872 970 72053 117 42 256 574 698
740 815 26 73187 248 334 58 78 569 711
98 74257 73 334 6 578 609 743 44 67
843 75104 261 342 74 417 545 68 96 638
816 915 9
76042 76 87 97 138 223 38 51 450 705
83 864 984 77190 227 71 324 35 41 44 406
42 592 604 65 95 842 55 71 73 78064 370
660 835 965 79020 54 274 397 430 72 591
620 762 863 82 976

80149 386 420 90 696 858 972 81294
438 552 739 90 959 82026 89 156 85 284
387 493 536 76 943 83287 301 441 42 519
613 89 704 844 84218 28 491 611 95 874
943 53 82 85091 94 120 278 95 511 422
98 527 68 723 831 978 86179 223 64 322
76 526 610 [illegible] 84 86 87107 85 264 315
29 572 94 639 979 88025 242 329 89154
286 318 54 72 452 607 702

90113 84 64 309 499 504 639 85 852
83 91011 310 20 92 405 25 29 92119 357
505 603 813 32 81 988 95 93175 259 95
561 736 64 822 94072 107 249 67 81 382
85 87 442 714 38 81 83 877 95010 44 73
86 223 343 45 81 86 422 663 76 758 812
99 942 96077 243 301 35 70 405 25 546
95 656 738 808 972 97107 244 423 742 59
908 10 98126 83 274 90 326 423 599 731
830 56 99037 112 76 98 272 368 421 584

100052 57 143 273 388 438 566 663 829
944 101151 293 383 731 850 948 53 102008
33 160 214 42 377 443 57 652 911 81
103333 680 733 601 851 967 104113 244
390 445 721 808 24 933 88 105425 75 627
43 790 860 963 96 106003 7 17 18 177 401
629 45 54 747 970 77 10705 84 119 51
307 77 441 556 95 613 22 39 776 831
108064 70 360 466 88 617 22 751 872 97
928 109043 57 128 56 204 364 429 538 78
752 79 872 945

110043 54 237 38 49 450 558 696 710
58 59 111037 89 235 73 494 534 88 695
943 112078 116 21 270 97 361 612 113225
553 86 676 764
114240 97 367 651 720 846 54 914 49
115078 107 77 200 18 62 300 448 98
509 799 816 973 116053 79 165 268 369
579 88 707 50 841 913 37 74 117282 550
51 730 35 38 803 93 995 96 118067 74
421 25 57 89 503 639 849 996 119005
47 61 92 257 423 55 66 590 637 79 764 832
960

120316 477 537 633 53 121157 243 93
99 318 488 650 713 948 122052 295 97
347 445 578 607 840 123110 493 605 724
98 977 124006 68 141 49 329 51 443 558
617 738 811 40 927 125063 125 93 258
480 572 744 899 126063 264 97 385 552
635 828 69 925 127101 22 230 498 568
618 43 128004 54 150 89 432 517 30 975
129051 227 387 600 62 85 741 97 815
35 942 82

130019 63 158 319 78 574 97 832 991
131304 69 92 447 66 932 59 99 705 36
43 926 132083 148 73 74 344 98 410
62 519 677 704 75 98 133055 149 83
214 49 52 366 87 443 95 506 52 622 753
134038 190 251 523 41 677 86 135071 261
307 474 539 58 744 82 861 935 136088
107 21 266 320 464 622 58 723 91 824
75 137024 340 583 761 932 138047 167
87 207 380 537 644 139220 448 542 700
19 802 4 93

140077 139 346 82 469 663 863 95
141106 215 369 554 642 86 801 53
142419 48 537 54 660 733 70 143078 432
80 81 500 79 89 623 54 920 144204 27
317 449 57 85 561 67 84 674 788 808 29
58 986 96 145066 336 551 731 856 932
96 146035 175 320 61 570 672 881 147341
77 422 97 148095 228 407 660 88 752 829
71 965 149074 176 362 649 51 87 725 870
92

150061 92 95 273 74 628 760 804
151050 282 339 64.94 519 34 47 737 824
80
152068 125 87 260 371 414 41 535 77
708 26 47 50 63 945 153011 36 91 197
205 40 483 505 600 83 879 981 154017
94 198 211 38 65 466 91 802 80 155101
259 329 445 624 746 944 62 77 156093
115 227 53 340 77 462 513 27 717 60
816 936 95 157105 59 247 62 422 676
751 808 56 934 40 158425 898 159095
254 528 809 29

160024 170 316 51 97 458 571 616 728
99 813 49 80 904 65 161210 57 343 409
80 674 86 796 890 919 162125 379 417
543 669 73 702 32 67 163288 485 549
613 80 707 10 89 813 917 77 164028 111
45 63 602 772 899 960 165103 326 404
503 26 734 40 72 821 40 46 923 166168
268 305 35 65 658 72 801 948 167035
136 45 296 97 307 30 66 417 683 912
168258 376 452 646 751 59 849 66 905
28 72 98 169140 242 339 455 587 769
808 90 945

170040 180 238 337 505 714 812 48
88 940 68 171092 194 255 68 324 54 402
4 39 521 617 33 74 720 98 388 93 915
59 92 172038 59 309 41 497 594 95 644

III-e CIĄGNIENIE

Wygrane po 200 zł.

274 557 59 716 1257 329 551 2135 251
454 690 809 907 3016 306 406 19 42 815
95 4116 286 5035 36 102 278 433 560 724
887 920 6274 770 86 7072 222 8004 213
384 680 861 950 9037 146 67 380 416 824
10234 11017 543 48 76 769 12115 517
43 831 13243 92 655 954 14164 385 860 68
911 15135 386 748 97 828 32 16084 417
706 42 17057 137 230 410 639 18041 187
292 19475 760 66 838

20295 469 594 621 850 71 977 21063
142 549 646 47 715 803 22062 144 235
405 787 97 874 938 23286 392 835 24065
245 25443 81 652 26453 546 63 68 628
924 45 27245 301 660 767 79 849 994
28174 323 600 975 29265 70 300 779
30065 358 756 875 939 31042 176
576 720 24 970 32263 780 [illegible]
712 803 11 34529 30 84 752 894 35213
384 97 735 67 36894 984 37334 942 38209
473 739 58 39131 253 447 724 807 907

40018 465 981 41445 786 804 20 954 84
42495 521 58 64 711 94 967 3120 424 538
653 79 85 840 44619 970 45105 226 598
728 46343 429 682 963 47286 323 94 820
48286 611 83 919 49099 160 221 77 478
948

50397 470 691 883 51088 206 24 30 77
90 476 902 23 54 52020 217 402 851 53005
103 262 378 486 512 815 42 54079 95 292
327 42 437 546 701 62 968 55010 159 253
305 6 548 856 82 56035 53 541 712 926
57068 112 405 65 576 605 58027 169 633
59023 525 89 608 71 83 737 925

60852 61090 669 802 75 62030 101 35
521 88 63376 64202 388 417 31 551 612
16 87 702 817 920 64 65 65249 541 702
815 66235 309 95 647 820 67121 272 738
898 68178 400 39 46 79 70 53 830 69311
77

70146 388 454 71405 553 59 72 79 652
740 820 900 89 72181 849 73019 261 301
24 806 74411 590 75501 85
76312 730 828 87 901 95 77387 765 78037
312 454 954 79263 301 4 34 432 697 789
906

80196 257 360 512 625 704 89 81215
501 624 961 82148 302 537 83298 364
91 505 721 842 64 84160 435 545 845
933 85007 30 90 97 485 555 86255 451
632 779 949 87265 370 85 589 780 88013
512 814 80 920 89198 325 79 428 790

90146 588 697 702 5 91059 83 144
92396 426 675 974 93401 744 94019 89
195 335 513 630 33 48 812 19 23 95056
501 50 644 932 96033 85 138 208 399 582
761 97048 438 47 62 569 664 735 860
974 98281 413 26 99926 44

100014 333 418 755 821 937 101261
400 68 532 789 90 848 102071 130 227
69 352 425 41 575 743 802 931 103136
540 628 958 104088 220 22 392 647 857
105035 66 593 884 106326 460 566 627
936 107075 902 108181 607 12 889 109326
524

110009 39 397 424 636 778 858 111194
579 848 70 905 35 112062 811 991 113134
87 542 619 68 114125 634 115391 578
802 3 48 58 116084 138 60 72 449 989
117009 46 183 252 300 22 577 637 797
884 118071 83 95 181 336 65 556 86 614
862 119234 398 497 628 758 897 930

120055 150 327 438 58 121304 418 793
921 47 122015 155 84 326 71 605 934
73 123031 279 591 124127 125173 245
327 474 716 31 813 955 126005 302 770
971 127225 96 8087 203 26 479 532 611
37 794 852 959 120215 440 753 911

130134 493 811 24 52 60 95 131101 53
289 317 53 728 970 99 132119 923 69
133545 800 134015 140 135114 67 82
263 311 28 409 608 28 36 846 980 136189
385 748 898 137041 413 835 913 138041
62 138 262 356 512 63 893 139077 234
566 606

140283 364 96 714 41 837 141251 312
446 513 30 35 860 142258 525 663 774
844 931 143291 421 556 91 620 144187
145235 320 436 74 502 91 841 931 146018
113 382 520 744 147225 401 5 545 148485
149050 194 394 682

150203 78 466 988 151005 23 36 118
377 515 23 69 699 700
152245 68 346 421 25 546 91 153242
53 336 814 17 154206 14 59 363 559 845
916 155216 65 519 156007 199 330 51
745 857 157587 158308 40 497 159170
93 98 372 503 61 606 50 788

160079 282 644 782 89 161011 453 82
768 808 913 19 162185 880 902 52
163163 395 446 504 164006 165 246 806
20 165012 436 666 842 166229 167109
67 168081 140 223 60 91 97 524 52 894
169479 626 894

170020 26 102 360 931 171020 495 654
877 84 172138 462 509 173018 435 70
815 949 174244 369 785 175254 716 876
989 91 176015 108 77 177088 101 355
877 918 178179 295 511 701 825 36 70
85 946 179415 702 86

180138 95 846 59 181148 225 765 839
182176 96 252 58 486 630 183164 377
664 184179 348 812 918 48 185003 245
66 306 474 699 726 186010 28 483 851
968 187153 545 603 31 188606 189523
82 723

190727 191125 220 348 416 646 852
80 192074 245 591 739 56 193122 329
470 194243 933

IV-e ciągnienie

GŁÓWNE WYGRANE

Stała wygrana dzienna 30.000 zł. na nr. 114191

Zł. 10.000 na n-ry: 13741 25472 85108 148731

5.000 zł. na n-ry: 8565 35085 39393 114696 146808

2.000 zł. nr n-ry: 153 31842 40647 43552 67393 74972 104167 105288 106245 111584 121967 146501 155942 177011 178752 181879 186923

1.000 zł. na n-ry: 2915 11460 13894 18800 21965 22346 31743 33997 46646 50607 53524 59013 65040 66455 73204 74686 76667 77312 80522 92116 95602 97677 97796 105289 111142 118230 118737 122004 130357 130553 133535 143358 145948 148754 149427 149506 152745 157673 161045 163937 164012 169544 172986 174534 174714 182686 185828 187550 188779 192557

Po 200 zł.

119 235 458 524 1462 843 995 2027 581
3012 266 901 90 4413 938 5574 665 735
882 967 6160 87 633 981 7245 379 400
769 983 8466 606 724 844 64 9064 531 610
964

10398 447 554 862 11005 450 608 12225
497 751 13091 200 12 392 456 720 14426
839 930 15081 462 629 726 919 16672 950
17093 114 200 662 18224 31 94 419 71
588 90 676 19356 600 720 879

20515 23 21119 51 301 82 421 25 69
801 16 22302 714 988 23336 493 529 722
24398 979 25069 130 278 364 583 685 771
958 6216 419 651 828 960 92 27037 101
398 785 28295 368 635 59 93 747 889
29195 440 78 552 639 94

30216 60 86 338 443 72 95 519 845 943
31014 479 973 32155 274 790 816 89
33134 423 600 34040 553 35136 236 383
484 97 617 65 36017 489 552 764 872
37205 17 65 533 657 827 99 923
38049 39557 691 731.

40019 61 315 38 723 41046 53 352 659
727 904 15 42306 537 82 718 828 87
43054 491 920 44115 221 486 588 714
966 45529 46366 420 752 47108 696 857
48075 107 437 56 39557 607.

[illegible]174 76 642 860 86 51007 16 197 722
940 94 52026 624 74 53292 420 629 54030
557 607 55320 702 9 72 834 97 985 56043
57 992 57197 419 31 50 929 58622 59007
263 859.

60040 592 956 61250 53 440 96 734 48
810 95 995 62026 760 933 63082 230 93
894 65726 53 74 845 66109 224 626 50
67500 692 99 881 924 68198 249 79 420
684 729 832 993 69192 208.

70047 71063 87 96 382 450 753 842 95
72133 711 960 73164 313 462 606 74537
741 896 75332 445 901 57 76932 77006
226 548 71 622 768 808 930 46 75 78071
347 638 79485 538 610 734 858.

80540 682 890 81052 82 618 96 82396
455 83131 372 585 96 942 51 53 84041 42
125 293 404 823 85025 188 269 704 8 93
962 97 86167 691 87081 621 88040 92 94
156 234 722 89054 275 850.

91356 92029 78 90 515 608 772 842
93210 890 94119 260 872 73 95132 64 599
647 96608 39 672 97010 60 196 98178 365
597 929 99113 94 523 64 772 942.

100639 74 101282 517 675 91 864 102215
494 524 646 749 825 103023 232 730
104131 44 226 344 678 724 105243 377
106374 482 822 107051 365 74 88 734
108153 282 358 425 629 909 109179 80 248
921 29.

110037 59 326 425 84 500 111160 387
649 112274 600 854 113165 529 70 671
963 96.
114081 111 55 376 96 603 899 989 115118
21 455 521 951 116083 259 117435 54
508 118109 227 316 745 119091 320 426
828

120036 118 244 55 419 121037 65 160
285 395 536 957 128134 430 75 583 725
42 927 123064 241 651 86 791 919 83
124340 72 488 635 935 125133 280 309
401 126106 446 602 702 67 919 127109
999 128046 202 420 31 129026 664 750
906 70

130379 82 444 544 923 79 131330 546
668 998 132038 55 140 214 852 133181
256 507 621 743 134177 310 627 863 970
135152 86 484 724 822 136570 728 92
137574 649 59 738 73 850 138396 909
139051 343 440 523 33 666

140464 692 731 141148 52 281 742 997
142025 326 708 143276 424 894 963
144563 602 801 65 145094 147 71 441
79 145094 147 71 441 79 146273 498 546
887 147203 4 357 82 148199 400 717 32
41 149275 475 688

150054 218 694 894 151150 522 701
891 152239 487 520 153063 134 98 522
40 685 753 154 538 618 735 36 155297
808 10 156173 291 157074 90 114 274
342 404 641 707 937 158514 676 958
159003 141 314 440 539 626

160256 332 793 990 161268 85 162077
314 76 504 868 962 73 163456 164050
55 739 821 165062 156 99 276 166083 552
167037 553 867 168177 338 614 925 58
169301 693 902

170294 345 434 684 710 38 909 14 78
171211 479 172058 791 829 938 173101 84
262 349 565 661 709 38 174280 93 473
656 740 805 175338 411 555 673 973
176165 276 401 582 610 177223 492
178337 653 794 911 65 179093 163 200
420 726 66 97 938 52

180046 213 20 471 573 886 181145 850
182087 245 312 451 795 858 956 183102
400 671 701 987 184279 415 639 769 94
97 929 185713 956 186394 400 5 819
187176 241 362 485 579 716 188360 537
54 74 762 98 189199 312 190213 99 581
88 683 191094 275 494 670 192025 143
377 99 650 80 752 800 193147 228 49 391
648 87 706 194294 362 837

KURJER SPORTOWY

HOKEJOWA REPREZENTACJA OLIMPIJSKA POLSKI.

Kapitan związkowy Polskiego Związku Hokeja na Lodzie pro kurator Kulej ustalił następujący definitywny skład hokejowej reprezentacji Polski na olimpjadę zimową w Garmisch-Partenkirchen.

Stogowski, Przeździecki, Ludwiczak, Kasprzycki, Sokołowski, Marchewczyk, Wołkowski, Kowalski, Stunicki, Zieliński, Głowacki i Król.

Reprezentacja olimpijska wyjeżdża z Katowic dn. 24 b. m. do Budapesztu, gdzie w dniach 25 i 26 b. m. walczy z reprezentacją hokejową Węgier.

Z Budapesztu nasi hokeiści jadą do Arosy (Szwajcarja), gdzie wezmą udział w międzynarodowym turnieju hokejowym.

Bezpośrednio z Szwajcarji hokeiści udają się na olimpjadę zimową w Garmisch-Partenkirchen.

MIĘDZYNARODOWE MISTRZOSTWA NARCIARSKIE POLSKI ODBĘDĄ SIĘ DOPIERO W MARCU.

Wobec przedłużenia międzynarodowych zawodów narciarskich o mistrzostwo Polski na pierwsze dnie marca, miejscowe kluby przystępują do organizowania z końcem bież. tygodnia narciarskich zawodów przedolimpijskich z udziałem najlepszych polskich narciarzy. Zawody będą miały do pewnego stopnia charakter eliminacji przed wyjazdem na olimpjadę zimową w Garnisch-Partenkirchen.

ZWYCIĘSTWO TŁOCZYŃSKIEGO NA MISTRZOSTWACH NIEMIEC.

Rozpoczęły się w Bremie międzynarodowe mistrzostwa tenisowe Niemiec w Hali.

Pierwszego dnia Tłoczyński odniósł zwycięstwo nad Niemcem Kulenkampf 6:3, 6:3.

Rozegrano pozatem kilka spotkań pomiędzy mało znanymi zawodnikami niemieckimi.

TABELA ROZGRYWEK O BOKSERSKIE MISTRZOSTWO POLSKI.

Stan rozgrywek o drużynowe mistrzostwo bokserskie Polski przedstawia się obecnie następująco:

1) Warta 3 gr., 5 pkt., st. zwycięstw 34:14.
2) Skoda 3 gry, 4 pkt., st. zwycięstw 25:23.
3) I. K. P. 3 gry, 2 pkt., st. zwycięstw 19:29.
4) I. K. B. 3 gry, 1 pkt., st. zwycięstw 18:30.

WŚRÓD PISM

— **Ukazał się numer 12-ty „Wiedzy i Życia".** Na bogatą i różnorodną treść tego zeszytu składają się następujące rozprawy i artykuły:

W. Husarskiego: „Attyka polska i jej wpływ na kraje sąsiednie" (III); I. L. Jakubowskiego: „W laboratorjum wysokich napięć"; J. St. Bystroń: „O wiejskich autorytetach"; K. Zawistowicz: „Elias Lönnrot — Homer Północy"; T. Unkiewicz: „Rosja — Japonja"; T. Jezierskiego: „Alkaloidy, trucizny i leki roślinne".

W ankiecie p. t. „Uczeni o sobie", znajdujemy odpowiedzi p. ministra, prof. Świętosławskiego i p. prof. A. Fischera.

Wreszcie — M. Cheifeca: „Istota nieśmiertelności pierwotniaków".

Zwracają uwagę piękne i liczne ilustracje zabytków architektonicznych w Polsce i ciekawe zdjęcia wyładowań elektrycznych.

— **Ukazał się nowy n-r miesięcznika „Droga".** Przynosi on na wstępie rozważania Kazimierza Zakrzewskiego „Rewolucja Lenina i państwo Stalina". Artykuł Jaromira Ochęduszki „Włoska Eurafryka" przedstawia dzieje włoskiej ekspansji kolonjalnej w Afryce i stanowi bezstronny a wnikliwy i obszerny komentarz do obecnego konfliktu włosko-abisyńskiego. Wiktor Bronikowski w pracy p. t. „Socjologja wsi i jej metody badawcze" mówi o obrazie współczesnej rzeczywistości wiejskiej, obfitym w badaniach socjologicznych poprzez projektowane „monografje wiosek". Dalej — znajdujemy dokończenie studjum Mikołaja Łosskiego „Materjalizm djalektyczny w ZSRR", oraz — dalszy ciąg gruntownej pracy prof. Władysława Malinjaka „Józef Piłsudski jako polityk romantyczny".

Część literacką ostatniego numeru „Drogi" zawiera artykuł Romana Kołonieckiego p. t. „Żeromski i literatura dnia dzisiejszego", poświęcony Żeromskiemu wiersz Tadeusza Sułkowskiego „Elegja" oraz wiersz Mieczysława Jastruna „Próby".

Zamykają zeszyt obszerne rubryki stałe oraz sprawozdania z książek.

Wyborów nowego wiceprezydenta nie będzie

Niedawno donosiliśmy, że wybory nowego wiceprezydenta miasta na miejsce ś. p. sen. Adama Piłsudskiego, prawdopodobnie nie odbędą się. Wiadomość ta obecnie potwierdza się. Na porządek dzienny najbliższego posiedzenia Rady Miejskiej punkt ten nie zostanie wniesiony. Sprawa ta była omawiana przez kompetentne czynniki miejskie i przeważyło zdanie, żeby wyborów nie przeprowadzać, a ograniczyć się do dwóch wiceprezydentów. Stanowisko to podyktowane zostało względami oszczędnościowemi.

„CZAR WALCZYKA"

Rewja w Sali Miejskiej

„Czar walczyka" jest ostatnim programem, którym Ostrowski wraz z Relską i zespołem żegna Wilno, dając oprócz paru pięknych inscenizacyj osnutych na temat walca i ładnego finału „Żegnamy was", jeszcze jedną wspaniałą i wysoce artystyczną inscenizację „Modlitwa" pod muzykę Gounoda. W tej inscenizacji na tle piekieł, w której Ostrowski, Relska i Rogojski są uosobieniem żywiołu ruchu rytmu, plastyki i tańca, biorą udział oprócz zespołu i Albatrosi.

„Czar walczyka" jest również pożegnalnym programem Zayendy, który tak samo jak zespół baletowy, jest zaangażowany do Krakowa do Teatru Bagatela. Edmund Zayenda bierze udział w tym programie w paru skeczach, pięknie śpiewa przy akompanjamencie orkiestry 6 pułku straussowskiego walczyka, a przedewszystkiem ma niezmiernie dużo sentymentu i ekspresji w wykonaniu inscenizowanej piosenki „Moja miła".

Pozatem program ten ma parę dobrych skeczy, z których najzabawniejsze są „Świadek zawodowy" i „Woźny Szyja Gilops", w których Jankowski i Opolski dają wyborne typy. Ciekawy jest numer gimnastyczny Tria Albatrosów i Dua Roberto. Pyszny, jak zwykle, jest Jankowski „Mam spodnie w kratkę" i innych piosenkach. Nowozaangażowana Taissa Puchalska nie odznacza się ani urodą, ani głosem, ani interpretacją piosenek, a entuzjastyczne przyjęcie przez górne sfery zawdzięcza jedynie temu, że śpiewa rosyjskie cygańskie romanse.

Zespół baletowy daje na swój benefis pożegnalne przestawienie w sobotę 25 o godz. jedenastej.

Z. Kal.

Giełda zbożowo-towarowa i lniarska w Wilnie

z dnia 21 stycznia 1935 r.

Ceny za towar średniej handlowej jakości parytet Wilno, ziemiopłody — w ładunkach wagonowych, mąka i otręby — w mniejsz. i ść. w złotych za 1 q (100 kg); len — za 1000 klg.

Żyto I standart 700 g/l	2.50	12.75
„ II „ 670 „	12.—	12.25
Pszenica I „ 745 „	19.50	2)—
„ II „ 720 „	18.25	19.—
Jęczmień I „ 650 „ (kasz.)	13.25	3.75
„ II „ 620 „ „	12.50	13.25
Owies I „ 490 „	13.—	13.50
„ II „ 470 „	12.75	13.—
Gryka I „ 620 „	—	
„ II „ 585 „	12.75	13.25
Mąka pszenna gatunek I—C	30.25	31.—
„ „ „ II—E	26.—	26.50
„ „ „ II—G	22.—	22.50
„ żytnia do 45%	22.—	22.50
„ „ do 55%	20.—	20.50
„ „ razowa do 90%	16.—	16.50
Peluszka	21.50	2.—
Wyka	19.50	20.—
Siemię lniane b. 90% f-co wag. s. zał.	31.—	32.40
Len standaryzowany:		
trzepany Wołożyn basis I	1500.—	1540.—
„ Miory ek. 216.50	1340.—	1380.—
„ Horodziej	—	—
Czesany Horodz. b. I ek. 303.10	2060.—	2100.—
Kądziel Horodz. „ „ „ 216.50	1420.—	1460.—
Targaniec mocz. asort. 70/30	1020.—	1060.—
„ słańcowy „	1040.—	1080.—

Ogólny obrót 800.— tonn.

KRONIKA

Środa 22 Styczeń

Dziś: Wincentego i Anastazego

Jutro: Rajmunda

Wschód słońca — godz. 7 m. 29

Zachód słońca — godz. 3 m. 33

Spostrzeżenia Zakładu Meteorologji U. S. B. w Wilnie z dnia 21.I. 1935 r.

Ciśnienie 755
Temperatura średnia + 2
Temperatura najwyższa + 2
Temperatura najniższa 0
Opad ślad
Tendencja zniżkowa
Uwagi: pochmurno, deszcz.

Przepowiednia pogody w-g PIM'a do wieczora dn. 22.I 1936 roku.

Chmurno, z rozpogodzeniami w ciągu dnia, gdzieniegdzie przelotne deszcze.

Ciepło.

Umiarkowane wiatry z kierunków południowych.

BIBLJOTEKI I MUZEA.

— **Bibljoteka im. Tomasza Zana** (ul. Wielka Pohulanka 14—15) — codzień, godz. 10—20 — poniedz. — 13—20. **Bibljoteka Uniwersytecka** — g. 9—15 — czytelnia czasopism i publiczna do 20. **Bibljoteka Państw. im. Wróblewskich** (Zygmuntowska 2) w dni powszednie g. 9—15 i 18—21.

— **Biblj. Wiedzy Religijnej i czytelnia** czasopism — Zamkowa 8, 1 p. — środy i soboty, g. 16—19.

— **Bibljoteka i Czytelnia R. W. Z. A.** Cela Konrada — Ostrobramska 9, otwarta codziennie od godz. 17—19. (Czasopisma artystyczne i literackie polskie i w obcych językach).

— **Muzeum Archeologji Przedhistorycznej USB.** (Zamkowa 11) — poniedz. i czwartki 12—14, wtorki g. 16—18. **Muzeum Etnograficzne USB.** (Zamkowa 11) — wtorki i środy — 12—14 — piątki 16—18. **Muzeum Przyrodnicze USB** (Zakretowa 23) w niedziele i środy — godz. 11—14. **Muzeum Towarzystwa Przyjaciół Nauk** (ul. Lelewela) — niedziele — godz. 12—14. **Muzeum Białoruskie** (Bazyljanie, Ostrobramska 9) — codzień — oprócz dni świątecznych — g. 9—12, w niedziele i święta — po uprzedniem porozumieniu się z Dyrekcją. Bibljoteka w dni powszednie oprócz poniedziałków — g. 12—15. **Muzeum Ikonografji Wilna i Zbiorów Masońskich** (Zygmuntowska 2) w soboty — g. 12—15.

DYŻURY APTEK:

1) K. Sarola (Zarzecze 20); 2) J. Rodowicza (Ostrobramska 4); 3) B. Romeckiego i M. Żelańca (Wileńska 8); 4) S-ów Augustowskiego (Mickiewicza 10); 5) H. Sapożnikowa (Zawalna 41); 6) S-ów A. Paka (Antokolska 42); 7) Zajączkowskiego (Witoldowa 22); 8) Szantyra (Legjonów 10).

RUCH POPULACYJNY W WILNIE.

— ZAREJESTROWANE URODZINY: 1) Anuszkiewiczówna, 2) Tarak—Mirza—Buczacki Adam, 3) Małyszko Tadeusz, 4) Wajł Morduch, 5) Kam Izrael, 6) Sałkowicz Tadeusz, 7) Szyngiewicz Mieczysław.

— ZAŚLUBINY: 1) Unkłow — Wianowiczówna Marja; 2) Chodkiewicz Józef — Rutkowska Weronika; 3) Potocki Michał — Rynkiewiczówna Stefanja.

— ZGONY: 1) Cholewińska Stanisława, emerytka, lat 88; 2) Tyszkowska Rozalja, lat 78; 3) Bartoszewicz Antoni, rolnik, lat 24; 4) Koruł Grzegorz, rolnik, lat 30; 5) Sruster Basia—Gitel, lat 26; 6) Jańska Nachama, lat 68; 7) Bersztejnowa Genia, lat 60; 8) Kowszyncowa Helena, lat 74.

PRZYBYLI DO WILNA:

— **Do Hotelu St. Georges:** Hałko Aleksander — rolnik z Mikolec; Sarnecki Stefan, urzędnik z Warszawy; Jaroszewicz Kazimierz, inspektor z Warszawy; Gierlicz Ryszard, adwokat z Warszawy; ks. Zannar Ludwik z Warszawy; Dzierdziejewski Bohdan, agronom maj. Sitce.

OSOBISTE

— **Kurator Okręgu Szkolnego** Wileńskiego p. Kazimierz Szelągowski powrócił ze zjazdu kuratorów i objął urzędowanie.

— **P. Władysław Zimnicki** został mianowany referentem prasowym Izby Przemysłowo-Handlowej w Wilnie.

MIEJSKA

— POSIEDZENIE RADY MIEJSKIEJ 30 STYCZNIA. Najbliższe posiedzenie Rady Miejskiej wyznaczone zostało na 30 b. m. Porządek dzienny znajduje się obecnie w opracowaniu.

— **Domy noclegowe będą rozszerzone.** Wobec tego, że ostatnio znacznie zwiększyła się frekwencja w domach noclegowych, stała się aktualna kwestja rozszerzenia tych lokali. W związku z tem opieka społeczna przedłoży w dniach najbliższych Zarządowi miasta odpowiedni projekt rozszerzenia domu noclegowego przy ul. Połockiej 4.

SPRAWY AKADEMICKIE.

— **Zarząd Sekcji Polsko-Francuskiej PAZZM** „Liga" w Wilnie podaje do wiadomości, że pierwsze poświąteczne zebranie Sekcji z referatem kol. St. Kondrackiego p. t. „Dokąd zdąża współczesna Francja" (Ideologja „Croix de Feu"), odbędzie się w najbliższy czwartek dnia 23.I.36 r. o godz. 19 w lokalu „Ligi" (Wielka 17—4). Obecność członków Sekcji konieczna. Goście mile widziani.

WOJSKOWA.

— PRZYGOTOWANIA DO POBORU ROCZNIKA 1915. Referat wojskowy zarz. miejskiego kończy opracowywanie spisów poborowych rocznika 1915. Spisy te do dnia 15 lutego przesłane zostaną do Starostwa Grodzkiego celem zarządzenia poboru. Pobór w roku bieżącym, jak się dowiadujemy się rozpocznie się w maju i trwać będzie prawie do końca czerwca.

— ĆWICZENIA REZERWISTÓW W ZIMIE. W roku bież. odbywanie ćwiczeń przez rezerwistów rozłożone jest na okres całoroczny. Doręczane już są wezwania na ćwiczenia zimowe tym rezerwistom, którzy należą do kompanij narciarskich, oraz niektórym rezerwistom, którzy nie mogli stawić się na ćwiczenie z różnych powodów w r. ub.

GOSPODARCZA.

— **Ulgowe patenty.** Urzędy skarbowe m. Wilna przystąpiły do rozsyłania odpowiedzi petentom, którzy ubiegali się o wykupienie ulgowego patentu IV kategorji. W wielu wypadkach podania te zostały załatwione przychylnie.

— ZALEGŁOŚCI PODATKOWE PO 5 LATACH PODLEGAJĄ UMORZENIU. W myśl nowej ordynacji podatkowej, zaległości podatkowe nie ściągnięte w okresie 5 letnim, licząc od dnia płatności podatku, ulegają umorzeniu.

Z POCZTY.

— **Automat telefoniczny na dworcu w N. Wilejce.** Z automatu telefonicznego na dworcu kolejowym w Nowej Wilejce z dniem 12 b. m. mogą być prowadzone także rozmowy międzymiastowe z Wilnem za opłatą 20 groszy za każde 3 minuty rozmowy.

— **Rozmównica telefoniczna na st. Olkieniki.** Z dniem 11 bm. uruchomiono na st. kolejowej Olkieniki, pow. wileńsko-trockiego, publiczną rozmównicę telefoniczną do rozmów miejscowych z miasteczkiem Olkieniki i do rozmów międzymiastowych.

Część kosztów budowy linji telefonicznej pokrywa Sp. Akc. „Olkienicka Tekturownia i Tartaki".

ZE ZWIĄZKÓW I STOW.

— **W sali Związku Federacji Obrońców Ojczyzny** odbył się niedawno tradycyjny opłatek członków POW. W rzęsiście oświetlonej sali, przy suto zastawionych stołach, licznie zebrała się brać peowiacka. Po chwili oczekiwania przybyli dostojni goście: Wojewoda wileński Bociański, Kurator Okręgu Szkolnego Szelągowski, wiceprez. Nagurski, starosta grodzki Czernichowski, starosta łowowski Protassewicz, nacz. wydz. Społ. Polityczn. Birkenmayer, przedstawiciele Zw. Legjonistów, Strzeleckiego i inni.

Uroczystość rozpoczęła się podniosłem przemówieniem ks. mjr. Śledziewskiego, po którem został odczytany, przy cichym akompanjamencie marszu I Brygady, przez jednego z uczestników, pełen sentymentu nastrojowy wiersz pióra p. Cz. Monikowskiej.

Po przełamaniu się opłatkiem i złożeniu wzajemnych życzeń zabrał głos prezes Koła płk. Dobaczewski, witając gości i wszystkich zebranych. Na przemówienie to w serdecznych słowach odpowiedział p. wojewoda Bociański, podkreślając, iż liczy zawsze na pomoc Peowiaków w jego pracy nad ekonomicznem podniesieniem Wileńszczyzny.

Skolei zabierali głos Kurator Szelągowski i Wiceprezydent Nagurski. W czasie wigilji przygrywała orkiestra 5 pułku, w której wykonaniu kolendy i piosenki wojskowe jeszcze bardziej podnosiły nastrój chwili. Zebrani również odśpiewali szereg kolend i piosenek legjonowych. Przez cały czas wigilji panowała atmosfera prawdziwie rodzinna.

— ZWIĄZEK STRZELECKI w swoim klubie sportowym stara się przejawiać szeroką działalność.

Ostatnio postanowiono wejść w porozumienie z teatrem na Pohulance, zakupując szereg przedstawień dla Zw. Strzeleckiego i sympatyków.

Bilety na przedstawienia zakupione przez Strzelca rozsprzedawane będą przez strzelców.

ZEBRANIA I ODCZYTY

— NA ŚRODZIE LITERACKIEJ dnia 22 stycznia p. Aniela Krukowska opowie o swoich wrażeniach z kilkomiesięcznego pobytu w Rosji Sowieckiej w odczycie p. t. „Kultura i obyczajowość ZSSR.".

SPRAWY ŻYDOWSKIE

— **Nowe władze sjonistyczne funduszu „Keren Hajesod".** Odbyło się zebranie wileńskiego oddziału funduszu palestyńskiego „Keren Hajesod" (Fundusz Podwalin), na którem dokonano wyboru władz miejscowych. Do Rady weszli: Dr. Gerszun, C. Jaszuński, J. Aronowicz, dr. Milkonowicki, Z. Grynberg, dyr. Epsztejn, R. Szpunt, adw. Barańczuk, adw. Stuczyński i pani T. Lewin. Do Zarządu zostali wybrani: Dr. Perelman, adw. Rudnicki, E. Kremer, J. Bajkowicz, Z. Kalmanowicz, M. Szalit, Z. Kryński, Ch. Klackin, J. Wałk, M. Zajdsznur, J. Pińsk, dyr. Cynowicz, dyr. Gurewicz, Sz. Rutsztejn, Warszawski oraz panie Epsztejn, Skolska, Brudner i Abramowicz. Do Komisji Rewizyjnej pp. N. Pauljański i J. Sapir. (m)

— **Materjały folklorystyczne dla ŻIN w Wilnie.** Żydowski Instytut Naukowy w Wilnie otrzymał od ludoznawcy Sz. Rubinsztejna szereg żydowskich materjałów folklorystycznych, uzbieranych swego czasu przez ukraińską sekcję petersburskiego towarzystwa Historyczno-Etnograficznego, na której czele stał znany pisarz i dramaturg Sz. Ański oraz wspomniany Sz. Rubinsztejn. Materjały te, oddane do dyspozycji komisji folklorystycznej ŻIN posiadają ogromną wartość naukową. (m)

— **„Czarna kawa" w Tow. Przyj. Gimn. Żyd.** Ostatnią „Czarną kawę" wypełnił wieczór poetycki warszawskiego poety Kałmana Lisa, który recytował szereg nieogłoszonych jeszcze drukiem utworów oraz wyjątki z wydanego niedawno poematu p. t. „Pieśń o Piotrze Batraku".

Wieczór uzupełniało przemówienie przedstawiciela grupy poetyckiej „Jung-Wilne" Kaczerginskiego, recytacja wyjątku z nowego poematu A. Woglera oraz szkic M. Lewina. Charakterystykę K. Lisa jako poety dał w dłuższem przemówieniu przewodniczący wieczoru red. A. Mark.

Po zakończeniu części literackiej rozpoczęła się część zabawowa wieczoru. (m)

ZABAWY

— **Dnia 25. I. Słuchacze Wydz. Sztuk Pięknych U. S. B. urządzają** tradycyjną Czarną Kawę Kostjumową w salonach Izby Przemysłowo Handl. Oryginalne dekoracje, konkurs kostjumów, orkiestra „Wesołej Piątki" i wiele innych niespodzianek złoży się na największą imprezę karnawału 1936 r. Początek o godz. 22. Wstęp 3,50 zł., akad. 2 zł.

Ofiary

Od I. S. — zł. 1 (jeden zł.) dla chorej dziewczynki.

RADJO

WILNO

ŚRODA, dnia 22 stycznia 1936 roku.

6,30: Pieśń; 6,33: Pobudka; 6,34: Gimnastyka; 6,50: Muzyka; por. 7,20: Dziennik por. 7,30: Z przebojowego imiennika; 7,50: Program dz. 7,55: Giełda roln. 8,00: Audycja dla szkół; 8,10: Przerwa; 11,57: Sygnał czasu; 12,00: Hejnał; 12,03: Dziennik połudn. 12,15: Kosmetyka a uszkodzenie skóry; 12,30: Koncert orkiestry T. Seredyńskiego; 13,25: Chwilka gospodarstwa dom. 13,130: Muzyka polska; 14,30: Przerwa; 15,15: Odcinek powieściowy; 15,25: Życie kulturalne miasta; 15,30: Bajka o muzyce; 16,00: Hiszpanja"; 16,20: Duety wokalne; 16,45: Rozmowa muzyka ze słuchaczem radja; 17,00: „Ceny sprawiedliwe"; 17,20: Suity ze starych oper; 17,50: Humor zagraniczny; 18,00: Utwory Mikołaja Paganiniego; 18,30: Program na czwartek; 18,40: Wesołe zespoły; 19,00: Czego należy żądać od urzędów rozjemczych; 19,10: Skrzynka ogólna; 19,20: Chwilka społeczna; 19,25: Koncert reklamowy; 19,35: Wiadomości sportowe; 19,50: Reportaż aktualny; 20,00: Muzyka lekka; 20,45: Dziennik wiecz. 20,55: Obrazki z Polski; 21,00: XI audycja z cyklu „Twórczość Fr. Chopina"; 21,35: O twórczości powieściowej; 21,50: Zamieniamy towar — pagadanka dla kupców; 22,00: Koncert poświęcony twórczości Wł. Żeleńskiego; 22,40: Muzyka taneczna; 23,00: Wiadomości meteor. 23,05: D. c. muzyki tanecznej.

Na wileńskim bruku

NIESPODZIANKA MIESZKANIOWA.

Skala niespodzianek mieszkaniowych jest bardzo duża. Można naprzykład wrócić do domu i znaleźć zamiast mieszkania zgliszcza, można przyjść i zastać kolektora z powiadomieniem o wygranej miljona... Częściej, jednak, oczekują człowieka niespodzianki nieprzyjemne. Najczęściej zastajemy komornika sądowego, wierzyciela...

Nieprzyjemnie jest również po powrocie do domu znaleźć rzeczy wyrzucone na podwórko. Tej nieprzyjemności doświadczył wczoraj mieszkaniec Wilna Leon Frejdrychin, zam. przy ul. Oszmiańskiej 2 w charakterze sublokatora. Właścicielka mieszkania stała w drzwiach z siekierą w ręku i oświadczyła groźnie:

— Raczej padniesz trupem, aniżeli przestąpisz próg mego mieszkania...

W rezultacie nastąpiła skuteczna interwencja policji. Frejdrychin znowu otrzymał dach nad głową, lecz ze względu na wojownicze usposobienie gospodyni — wątpliwe, czy triumfuje. (c)

RZUCIŁ FURĘ I KONIA.

Na ul. Nowogródzkiej furmanka wiejska najechała na przechodzącą przez jezdnię Annę Kozłowa (Prosta 33), która doznała potłuczenia. Wieśniak tak się przejął wypadkiem, że pozostawił konia z furą na pastwę losu i zbiegł. (c)

Złóż datek na pomnik Marszałka w Wilnie
Konto P. K. O. 146111

Teatr i Muzyka

TEATR MIEJSKI NA POHULANCE.

— Dziś, w środę, dnia 22.I o godz. 8 wiecz. **„Mieszczanin szlachcicem“** — arcywesoła, tryskająca humorem komedja w 3 aktach Moljera.

— **Jutrzejszy koncert M. Münza.** Jutro w czwartek dnia 23.I (o godz. 8,15 wiecz.) w Teatrze na Pohulance odbędzie się jedyny koncert sławnego pianisty Mieczysława Münza, który wykona szereg utworów najsłynniejszych kompozytorów, jak: Bacha, Schumanna, Webera-Tansiga, Chopina, Ravela, Liszta i in. Ceny miejsc zwyczajne. Przedsprzedaż biletów w sklepie Fuchsa — Wileńska 27 od godz. 9 do 19.

UWAGA! — W tym tygodniu wchodzi na afisz Teatru Miejskiego na Pohulance nadwyraz barwne i wesołe widowisko dla dzieci — bajka Szelburg-Zarębiny p. t. „Wyprawa po szczęście“ w reżyserji W. Ścibora.

TEATR MUZYCZNY „LUTNIA“.

— **Występy Elny Gistedt.** Dziś „Królowa miljardów“ z Elną Gistedt w roli tytułowej, świetnie pod każdym względem odpowiadającej wymaganiom tej partji i roli.

— **„Rose Marie“.** W piątek najbliższy grane będzie wielkie widowisko operetkowe „Rose Marie“ po cenach zniżonych. W roli tytułowej S. Bestani i M. Wawrzkowicz.

— **Jubileusz J. Ciesielskiego.** Najpopularniejsza op. Kalmana „Bajadera“, która budzi zawsze powszechny zachwyt, będzie grana po raz pierwszy w piątek 31 b. m. na przedstawieniu jubileuszowem Józefa Ciesielskiego. Operetka urozmaicona będzie specjalnie przygotowanemi baletami wschodniemi. W roli tytułowej wystąpi Elna Gistedt.

— **Teatr dla dzieci w „Lutni“.** W sobotę o godz. 5 pp. po raz pierwszy grany będzie popularny utwór ze śpiewami i tańcami J. Kraszewskiego „Leosia Puciatówna“. Ceny miejsc od 15 gr. do 1 zł.

— **Symfoniczny poranek karnawałowy w „Lutni“.** Na niedzielę 26 b. m. zapowiada „Lutnia“ niezwykle atrakcyjny poranek, poświęcony lekkiej muzyce. Program wypełnią utwory Straussa, Lehara i Kalmana w wykonaniu Wil. Orkiestry Symfonicznej pod dyr. M. Kochanowskiego z udziałem solistów, artystów operetki wileńskiej: S. Bestani i M. Wawrzkowicza.

WILEŃSKI TEATR OBJAZDOWY

gra dziś, 22.I w Nowogródku świetną komedję Ludwika Verneuilla p. t. „Fotel Nr. 47“.

REWJA „WESOŁY MURZYN“, Ludwisarska 4.

Dziś nowa wielka rewja w 2 częściach i 17 obrazach p. t. „UŻYWAJ POKI CZAS“. Nowa wystawa: Nowe kostjumy! Nowe dekoracje! Początek o godzinie 6.30 i 9 wieczorem. W niedziele i święta o godzinie 4, 6.30 i 9 wieczorem. Ceny miejść od 25 groszy.

TEATR „REWJA“, ul. Ostrobramska Nr. 5.

— Dziś, w środę, 22 stycznia powtórzenie programu rewjowego p. t. **„Czar walczyka“.**
Początek przedstawień o godz. 6,30 i 9-ej.

KINO „PAN“

— **Na ekran Kina „Pan“** wchodzi dziś najpiękniejszy film muzyczny, pełen skrzącego się dowcipu i płonącego temperamentu **„Dziewczę z Budapesztu“.** Reżyserował słynny M. Turżański.

W roli głównej oszałamiająca urodą i przecudownym głosem jasnowłosa czarodziejka ekranu Marta Eggerth. W rol. gł. męskich komicy Leon Slezak i Hans Moser.

KINA i FILMY

„CHOPIN — PIEWCA WOLNOŚCI“
(Kino Światowid).

Ostatnio modne stały się filmy biograficzne. Seryjnie nakręcone zostały filmy z życia Szuberta („Niedokończona Symfonja“ i inne), Belliniego („Casta Diva“), obecnie realizatorzy niemieccy sięgnęli po temat do życia jednego z największych kompozytorów, naszego rodaka — Fryderyka Chopina.

Romantyczne dzieje krótkiego żywota Chopina są wyjątkowo ciekawe i fotogeniczne.

Scenarzysta, chociaż nie liczył się zbyt ściśle z chronologją i prawdą historyczną, umiał wydobyć momenty, najbardziej może istotne. A więc trafnie podkreślona została tragedja młodego Chopina, gorącego patrjoty, który mimowoli zostaje przez oddanych i już doceniających wielkość jego talentu przyjació — usunięty z kraju w przeddzień powstania. Musi koncertować w Paryżu, podczas gdy w Warszawie leje się krew. Do tego wpleciony zostaje zręcznie inny wątek — dzieje miłości Chopina do Konstancji Gładkowskiej, oraz początek jego poznania się z George Sand.

W sposób wyjątkowo artystyczny podszedł do trafnego i odpowiedzialnego tematu znany reżyser — Geza von Bolvary. Umiał on wyłapać ducha epoki, w której żył i tworzył Chopin, atmosferę ówczesnego, artystycznego Paryża. — Bardzo subtelnie ujęty został przez reżysera romans Chopina z Gładkowską, oraz dobrze scharakteryzowana postać George Sand.

Geza von Bolvary pokazał kilka pięknych kompozycyjnie scen. Zwłaszcza scena, w której Chopin na koncercie zaczyna improwizować — jest wyjątkowo ciekawie ujęta. Sceny pierwszego spotkania się Chopina z Lisztem, gry Chopina w ciemnej sali na balu, wreszcie scena końcowa — są piękne i tchną prawdziwym artyzmem. Młody artysta niemiecki — Liebencier — stworzył sylwetkę ciekawą i subtelną. Naogół udało mu się wyjść ręką obronną z trudnej roli Chopin... Artyści, grający starego profesora i Liszta — również są bez zarzutu.

Nieciekawie wygląda obsada kobieca.

Piękny jest podkład muzyczny filmu. Obraz od początku do końca rozbrzmiewa cudną muzyką Chopina, która w połączeniu z ogólnym nastrojem filmu i nastrojowemi, ciemnemi zdjęciami — wytwarza silny nastrój, szczególnie u miłośników muzyki.

Jako nadprogram PAT oraz groteska rysunkowa Fleischera z rozkoszną Betty Boop „w roli głównej“.

A. Sid.

—[::]—

Na marginesie dyskusji o turystyce

Otrzymaliśmy następujący list, z prośbą o zamieszczenie.

Wielce Szanowny Panie Redaktorze!

Ponieważ dyskusja na temat turystyki została zamknięta, a wobec tego nie mogę dać odpowiedzi p. Giedrojciowi na jego „Wyjaśnienia“ oświadczam niniejszem, że w dniu 14 b. m. byłem zaraz po ukazaniu się „Wyjaśnień“ w obecności świadka p. Michlera Bronisława w Zw. Pr. Tur. i w rozmowie z p. Giedrojciem powiedziałem na wstępie, że tłumaczenia jego są niezgodne z prawdą. Zajęte przezemnie stanowisko w związku z Z. P. T. może być w każdej chwili poparte dowodami.

Z poważaniem **H. Rapacz.**

REDAKCJA i ADMINISTRACJA Wilno, Bisk. Bandurskiego 4. Telefony: Redakcji 79. Administr. 99. Redaktor naczelny przyjmuje od g. 2—3 ppoł. Sekretarz redakcji przyjmuje od g. 1—3 pp. Administracja czynna od g. 9½—3½ ppoł. Rękopisów Redakcja nie zwraca. Dyrektor wydawnictwa przyjmuje od g. 1—2 ppoł. Ogłoszenia są przyjmowane: od godz. 9½—3½ i 7—9 wiecz.
Konto czekowe P. K. O. nr. 80.750. Drukarnia — ul. Bisk. Bandurskiego 4, telefon 3-40.
CENA PRENUMERATY miesięcznie z odnoszeniem do domu lub przesyłką pocztową i dodatkiem książkowym 3 zł., z odbiorem w administr. bez dodatku książkowego 2 zł. 50 gr., zagranicą 6 zł.
CENA OGŁOSZEŃ: Za wiersz milimetr. przed tekstem — 75 gr., w tekście 60 gr., za tekst. 30 gr., kronika redakc. i komunikaty — 60 gr. za wiersz jednoszp., ogłosz. mieszkan. — 10 gr. za wyraz. Do tych cen dolicza się za ogłoszenia cyfrowe i tabelaryczne 50%. Dla poszukujących pracy 50% zniżki. Układ ogłoszeń w tekście 4-ro łamowy, za tekstem 8-mio łamowy. Za treść ogłoszeń i rubrykę „nadesłane“ Redakcja nie odpowiada. Administracja zastrzega sobie prawo zmiany terminu druku ogłoszeń i nie przyjmuje zastrzeżeń miejsca.

Wydawnictwo „Kurjer Wileński“ Sp. z o. o. Druk. „Znicz“, Wilno, ul. Bisk. Bandurskiego 4, tel. 3-40. Redaktor odp. Ludwik Jankowski.